

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 6/15/98

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS

June 16, 1998

Vol. LXXXVII

Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIS - JUNE 16, 1998

Nr. 116

Lietuvoje viešėjo Rusijos užsienio reikalų ministras

Rusija neprieštarauja Lietuvosėjimui į Europą

Vilnius, birželio 13 d. (BNS) — Šeštadienį, grįždamas iš Londono, trumpam vizitui į Vilnių atvyko Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenij Primakov.

Susitikime su Lietuvos premjeru Gedimynu Vagnoriumi jis pažymėjo, kad suprantamas ir palaikomas Lietuvos siekis tapti Europos Sąjungos nare, ir tai neturėtų neigiamai įtakoti kaimyninių santykių.

Jis pažymėjo tai, kad Lietuvoje civilizuotai sprendžiami tautinių mažumų klausimai ir užtikrinoma, kad Rusija neketina primesti Baltijos valstybėms jokios nuostatos dėl saugumo užtikrinimo.

Vyriausybės spaudos tarnyba pranešė, kad J. Primakov pabrėžė, jog tolesniam valstybių sėkmingam bendradarbiavimui padės pernai pasirašyta sutartis dėl Lietuvos ir Rusijos valstybės sienos bei rudenį planuojamas Lietuvos premjero vizitas į Maskvą.

Baltijos narystė NATO — grėsmė Rusijos saugumui

Jevgenij Primakov spaudos konferencijoje po susitikimo su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi dar kartą pabrėžė, kad Rusija neprieštarauja Lietuvos įstojimui į Europos Sąjungą ar bet kurias kitas Europos ekonomines struktūras. „Taciau NATO klausimu mūsų nuostatos dabar visiškai nesutampa“, sakė jis. Spaudos konferencijoje jis sakė apskritai nenorėjęs kalbėti apie Lietuvos siekius įstoti į NATO, tačiau „buvo priverstas“ patikslinti pranešimus, kuriuose, pasak jo, buvo neteisingai perteikti jo žodžiai.

Vyriausybės spaudos pranešime buvo rašoma, kad susitikime su premjeru, J. Primakov pasakė, jog Rusija „neprimeta Baltijos valstybės jokios pozicijos dėl jų dalyvavimo tarptautinės saugumo struktūrose“.

Patikslindamas šį pranešimą, J. Primakov sakė, kad „Lietuva gali užsitikinti saugumą, bet kokia forma — ir dalyvaudama Rusijai, ir be jos. Niekas neprimeta iš Rusijos pusės jokių saugumo garantijų“, sakė ministras. Garantijas, pažymėjo jis, gali suteikti bet kokia valstybė, ar organizacija.

* Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, atsisvelejęs užsienio reikalų ministro teikimą, pirmadienį savo dekretais nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotojo ministro diplomatinis rangus suteikė 6 diplomatams: prezidento patarėjo pavaduotojui užsienio politikos klausimais Egidijui Meilūnui, Užsienio reikalų ministerijos sekretoriui Arnoldui Milukui, URM teisės ir tarptautinių sutarčių departamento direktoriui Dariui Jurgelevičiui, pasirašymo deryboms su Europos Sąjunga dėl narystės specialiosios delegacijos vyriausiajam specialistui Egidijui Vareikiui, URM politikos departamento užsienio politikos planavimo skyriaus vedėjui Rimantui Morkėnui bei Lietuvos ambasados Kanadoje patarėjui Jonui Paslauskui.

„Taciau Baltijos valstybių ar vienos valstybės įstojimas mums nepriimtinas, nes tai kelia mums tam tikrą pavojų, suduoda smūgį mūsų geopolitiniais ir saugumo interesams“, sakė ministras.

Jis pažymėjo, kad Rusija iš Baltijos valstybių besąlygiškai išvedė savo kariuomenę, po jų nepriklausomybės pripažinimo. „Suprantama, mes turime teisę tikėtis, kad Baltijos valstybių nepriklausomybė gali būti užtikrinta neįvedus užsienio kariuomenės, kuri užimtų mūsų gera valia paliktą infrastruktūrą“, kalbėjo J. Primakov.

Rusijos UR ministras užtikrino, kad nėra jokių priežasčių, kurios trukdytų patvirtinti pernai pasirašytą sutartį dėl valstybių sienos. Sutartis dar neperduota Rusijos Dumai, tačiau to priežastis tėra susidariusi „eilė dokumentų“, kuriuos reikia tvirtinti.

Spaudos konferencijoje J. Primakov pažymėjo, kad dabar tarp Lietuvos ir Rusijos nėra jokių problemų, kurios sudarytų kliūčių santykių vystymui, o Rusijos vadovybė nesilaiko visų Baltijos valstybių atžvilgiu vienodos politikos. „Pavyzdžiui, su Lietuva sudarytos sąlygos plėtoti santykius. Pasirašyta sienų sutartis, kurią mes norime patvirtinti. Yra sudarytos sąlygos ekonominiams santykiams“. Jau tai liudija, kad vykdoma pakankamai diferencijuota politika, atitinkanti Lietuvos ir mūsų valstybės santykius“, sakė jis.

Ministras pažymėjo, kad jam paliko labai gerą įspūdį pokalbis su prezidentu Valdu Adamkumi. Ministras pasidžiaugė, kad prezidentas siekia santykių su Rusija plėtojimo ir „net kuruoja šią politiką“. J. Primakov pabrėžė, kad Rusija džiaugėsi V. Adamkaus vizitu į Maskvą.

Lietuvos prezidento spaudos tarnyba pranešė, kad V. Adamkus Rusijos ministrui kalbėjo ir apie Latvijos pastangas pagerinti santykius su Rusija. Lietuvos vadovas pažymėjo, kad prezidentas Guntis Ulmanis siekia konstruktyviai spręsti Latvijos ir Rusijos santykių klausimus.



Nuotr.: Rusijos užsienio reikalų ministrą Jevgenij Primakov Vilniaus oro uoste pasitiko Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. (Elta)



Nuotr.: Birželio 13-osios vakarą Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus (kairėje) ir žmona Alma Adamkienė (dešinėje) surengė vakarienę trijų dienų vizitą pradedusio Islandijos prezidento Olafur Ragnar Grimsson ir jo žmonos Gudrun Katrin Thorbergsdotter garbei. (Elta)

Mažosios valstybės gali turėti stiprų balsą pasaulyje

Vilnius, birželio 13 d. (BNS) — Lietuvos ir Islandijos prezidentai Valdas Adamkus ir Olafur Ragnar Grimsson mano, jog ateityje mažosios pasaulio valstybės turės didesnę įtaką tarptautiniams sprendimams.

V. Adamkus spaudos konferencijoje šeštadienį pažymėjo, kad susitikimo metu su Islandijos valstybės vadovu „su dideliu pasitenkinimu ir džiaugsmu“ buvo aptarti abiejų valstybių santykiai.

Islandija buvo pirmoji pasaulio valstybė, oficialiai pripažinusi Lietuvos nepriklausomybę de facto ir de jure.

„Aš turėjau progos prezidentui išreikšti visos Lietuvos žmonių padėką už joje valstybėje padarytus pirmuosius žingsnius, kurie parodė pasauliui, kad mažosios valstybės turėtų būti didžiausia moralinė jėga didžiuliuose politiniuose žaidimuose“, pažymėjo V. Adamkus.

Pasak Lietuvos prezidento, Islandijos vadovas išreikšė norą, kad pasaulyje mažosios valstybės politikoje vaidintų svarbų vaidmenį, nes jos turi stiprų moralinį pagrindą.

„Islandija nuo pat nuo

Lietuvos vadovas pažymėjo, kad integracija į NATO lieka svarbiausiu valstybės tikslu. „Žiūrime į NATO kaip į integralinę ir globalinę Europos saugumo sistemą“, kalbėjo V. Adamkus, pastebėdamas, jog atskirų regioninių saugumo organizacijų ar naujų sutarčių kūrimas tikrai neužtikrintų visos Europos saugumo.

Nors Islandija nėra ES nare, ji taip pat vienareikšmiškai palaiko Lietuvos siekį įstoti į šią organizaciją.

Informacija apie Lietuvą iš kosmoso — netolima tikrovė

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Skaitmeninis Lietuvos žemėlapis kompiuteryje su kartografiniu vaizdu iš kosmoso tampa vis artimesne ateitimi.

„Tai netolimos ateities produktas, kurį 1-1.5 metro tikslumu padės kurti jau ne kariniai, o komerciniai sateliniai palydovai“, sakė bendrosios Lietuvos ir Islandijos geoinformacinių sistemų (GIS) bendrovės „Hnit Baltic GeoInfo-Servisas“ direktorius Linas Gipiškis mokslinėje konferencijoje pirmadienį.

Penkerių metų bendrovės veiklai skirtą konferenciją atidarė Islandijos prezidentas Olafur Ragnar Grimsson. „Investuoti į geoinformacinių sistemų kūrimo ir platinimo imonę Lietuvoje 1993-aisiais buvo labai drąsi ir gera idėja, kuri visiškai pasiteisino“, sakė jis.

Islandijos prezidentas teigė asmeniškai stebėjęs, kaip plečiasi „Hnit Baltic“ veikla, kurios specialistai įrodė, kad ir mažų valstybių informacinės technologijos gali pirmauti.

Pasak L. Gipiškio, per pastaruosius metus domejimas GIS bazėmis ir žemėlapiams buvo milžiniškas.

Lietuvoje pagal GIS technologijas jau sudaryti Kauno, Vilniaus, Panevėžio, Anykščių, Šiaulių, Jonavos, Joniškio, Lazdijų bei kitų miestų ir rajonų kompiuteriniai žemėlapių, kurių duomenų bazėse yra sukaupta informacija apie gyventojus, gatvių tinklą, komunikacijas, nekilnojamąjį turtą ir pan.

Be to, diegiami energetikos sistemos — dujų, elektros, šilumos tinklai — bei telekomunikacijų duomenų bazių pro-

Reikalaujama ištirti ūkio ministro veiklą

Vilnius, birželio 12 d. (Elta) — Seimo socialdemokratų frakcijos narys Vytenis Andriukaitis ruošia kreipimąsi į Valstybės kontrolę, Seimo kontrolerius ir Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų dėl ūkio ministro Vinco Babiliaus veiklos ištirimo. Minėtiems pareigūnams ketinama perduoti dokumentus, kurie kelia abejonių dėl šio ministro veiksmų bei kompetencijos.

Penktadienio spaudos konferencijoje V. Andriukaitis išreikšė viltį, kad prašymą ištirti V. Babiliaus veiklą parems įvairių frakcijų parlamentarai.

Jo teigimu, pernai dėl ūkio ministerijos veiklos buvo smarkiai sumažėjęs Lietuvos energijos eksportas, dėl ko valstybės biudžetas patyrė daug milijonų litų nuostolių.

Seimo nario duomenimis, „Lietuvos energija“ sumažino savo pelną net 21.8 milijono litų. „Tai yra skaičiai, panašūs į bankų iššvaistymą“, pažymėjo jis.

V. Andriukaitis taip pat sakė, kad prašys ištirti, ar ministras V. Babilius nepiktinaudžia tarnybine padėtimi. Pasak jo, daug įsakymų, dokumentų, nurodantių kaip buvo vykdomas ūkio subjektų valdymas, rodo, kad jis ne vieną kartą yra viršijęs savo įgaliojimus.

V. Andriukaitis sakė, kad

NATO ruošiasi tolimesniems veiksams dėl Kosovo

Varšuva-Roma, birželio 15 d. (Reuters-AP-BNS) — NATO karinių oro pajėgų pratybos rodo vieningą nuostatą dėl krizės Kosove sureguliuavimo bei jo galimybe, esant reikalui, veikti „didele mirtina jėga“, pirmadienį Varšuvoje pareiškė JAV gynybos sekretorius William Cohen, trumpai kalbėjęs su žurnalistais po susitikimo su Lenkijos ministru pirmininku Jerzy Buzek.

W. Cohen pareiškė, kad pirmadienį Kosovo pasienyje prasidėjusios NATO pratybos „pademonstruos NATO vienybę bei pasiryžimą siekti pailubų, taip pat parodys jos sugebėjimą greitai mobilizuoti labai didelę mirtiną jėgą“.

W. Cohen atvyko į Lenkiją po viešnagės Danijoje ir Bri-

selyje, kur Vakarų karinė sąjunga priėmė sprendimą surengti aviacijos pratybas Pietų Balkanuose.

NATO generalinis sekretorius Javier Solana pirmadienį Romoje pareiškė, kad sąjunga ruošiasi tolesniems veiksams, kurie padėtų sustabdyti smurtą Kosove.

Jis kalbėjo, pasibaigus sąjungininkų karo aviacijos pratyboms virš Pietų Balkanų. „Atsižvelgdama į blogėjančią padėtį sausumoje (Kosove), NATO vos prieš kelias dienas priėmė svarbių toliau regisčių sprendimų. Taigi, NATO ruošiasi tolesniems veiksams, jeigu prireiks sustabdyti smurtą ir apginti civilius gyventojus“, sakė J. Solana.

Vyriausybė kontroliuos studijas ir stažuotes užsienyje

Vilnius, birželio 15 d. (Elta) — Vyriausybė pavedė Mokslo ir studijų departamentui prie Švietimo ir mokslo ministerijos sudaryti naują valstybinę tarptautinių studijų komisiją ir teikti švietimo ir mokslo ministrui tvirtinti jos sudėtį.

Komisiją pavesta sudaryti iš Mokslo ir studijų departamento, Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos mokslų akademijos, Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencijos, Lietuvos valstybinių mokslo institutų direktorių konferencijos, Studijų kokybės vertinimo centro bei kitų suidomintų institucijų įgaliotų atstovų.

Mokslo ir studijų departamentui pavesta vykdyti koordinatoriaus veiksmus tarpvalstybių ir tarptautinių studijų bei akademinį mainų

programų studijų ir mokslo srityse, jei kitaip nenumato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar įstatymai.

Minėtą departamentą taip pat įpareigotas rinkti, kaupti, apibendrinti ir teikti informaciją apie siunčiamus ir išvykstančius studijuoti bei stažuotis į užsienį Lietuvos piliečius ir viešai skelbti informaciją apie studijų bei mokslinių stažuotų užsienyje galimybes, rinkti ir kaupti informaciją apie Lietuvos piliečių, įgijusių išsimokslinimą užsienyje, poreikį Lietuvos institucijose bei paslaūda.

Vyriausybė papildė 1996 m. lapkričio 13 d. patvirtintus Valstybinės tarptautinių studijų komisijos nuostatus. Papildymais griežčiau kontroliuojami stipendijų ir išmokų skyrimo konkursų vykdymas bei užtikrinamas tokių konkursų viešumas.

Naujoji sąjunga dalyvaus Seimo ir savivaldybių rinkimuose

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — „Per penkerius metus Naujoji sąjunga turėtų tapti politine organizacija, įgavusia žmonių pasitikėjimą“, sakė Naujosios sąjungos pirmininkas Artūras Paulauskas pirmadienį spaudos konferencijoje.

Pasak A. Paulausko, taip pat ir socialliberalų vardu žinoma Naujoji sąjunga yra centristinė partija ir nesikrato bendradarbiavimo su kitomis politinėmis jėgomis. „Mes esame linke bendradarbiauti su kitomis politinėmis organizacijomis“, sakė A. Paulauskas, šiemet sausį pralaimėjęs prezidento rinkimus.

Naujosios sąjungos vadovas kritiškai vertino prezidento Valdo Adamkaus darbą ir sake pasigendąs prezidento bendravimo su visuomene — verslininkais, žemdirbiais.

A. Paulauskas taip pat netiki skelbiamais gerais vyriausybės ekonominės politikos rezultatais. Jo nuomone, ji nėra tokia gera kaip bandoma pateikti.

KALENDORIUS

Birželio 16 d.: Julita, Benas, Tolminas, Jūra.

Birželio 17 d.: Adolfas, Laura, Daugantas, Liudgailė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI KRŪTŲ VĖŽIO PRIEŽASTYS IR DIAGNOZAVIMAS

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Tęsinys

Riebios moterys krūtų vėžiu serga dažniau negu normaliai sveriančios. American Cancer Society tyrimai rodo, kad riebių moterų nuo krūtų vėžio miršta dvigubai daugiau, negu normaliai sveriančių. Vėžio ligų ekspertai mano, kad daug riebalų turintis maistas yra krūtų vėžio sukėlėjas. Manoma, kad riebalai skatina estrogeno gamybą organizme, o estrogenas žadina vėžio atsiradimą. Šio klausimo studijai Valstybinis vėžio institutas šiuo metu stebi 56,000 moterų. Ta studija tęsis iki 2005 metų. Studijos metu bus stebima, ar riebus maistas turi įtaką vėžio atsiradimui ir vystymuisi. Ta pačia proga bus tikrinamas estrogeno kiekis kraujyje bei daromi kitokie tyrimai.

Visai neseniai Norvegijoje buvo paskelbti rezultatai studijos, darytos su 25,000 moterų, parodė, kad moterys, kurios fiziškai mankštinosi bent 4 valandas per savaitę, turėjo 37% mažesnę riziką susirgti krūtų vėžiu. Intensyvi mankšta metu estrogeno kiekis organizme mažėja. Jaunoms moterims, kurios intensyviai treniruojasi maratonui, sumažėja estrogenų kiekiai organizme, gana dažnai pranyksta mėnesinės. Mažėjant estrogenui, mažėja galimybė išsivystyti krūtų vėžiui. Vairaus maitinimo krūtims, mėnesinės irgi pranyksta, nes estrogeno kiekis mažėja, todėl moterys, kurios maitina vaikus krūtimi, rečiau serga krūtų vėžiu. Paveldimu krūtų vėžiu serga tik 5% moterų. 95% krūtų vėžiu sergančių moterų turi kitas vėžio atsiradimo priežastis. Vis daugiau galvojama, kad krūtų vėžio ligų atsiradimo didėjimas risis su socialiniu ir materialiniu progresu. Šių dienų modernaus pasaulio karjeros galimybės verčia moteris atidėti vaikų gimdymą vėlesniam laikui. Be to, iš dalies dėl geresnės mitybos, mergaitės mėnesinės atsiranda gan anksti, apie 12-tus amžiaus metus. Tuo tarpu Afrikos tautelėse, kur gyvenimas yra primityvus ir kur krūtų vėžio ligų yra kur kas mažiau, mergaitės mėnesinės prasideda vėliau. Kiekvieną mėnesį ovuliacijos metu estrogeno ir progesterono hormonų kiekiai padidėja ir veržiasi į krūtis. Jų įtakoje krūtų ląstelės dauginasi šimtus kartų ir tas kartojasi kiekvieną mėnesinių metu. Juo labiau ląstelės dauginasi, tuo didesnė galimybė pakisti ląstelių genomas. Pakitusius genus turinti ląstelė gali dauginis ir plėstis. Yra manoma, kad tokiu būdu ir susidaro krūtų vėžys plinta. Toks hormonų kaitaliojimas ir padidėjęs mėnesinių skaičius padeda išaiškinti, kodėl moterys, neturinčios vaikų dažniau serga krūtų vėžiu.

Estrogenų tyrinėtojas, Malcolm Pike, University of South California, sako, kad, jeigu nuslopintum estrogeno gamybą moters kūne penkiolikai metų, tai krūtų vėžio atsiradimo galimybė sumažėtų 75%. Bet slopinti estrogeno gamybą jaunoms moterims būtų įėjimas prieš gamtos dėsnius. Sustojus estrogeno gamybai, pas moterį išsivysto osteoporozė, atsiranda karščio pylimas, pranyksta lytinė trauka ir moteris išgyvena klimakte-

rinį laikotarpį. Kazin ar atsirastų sveikų, jaunų moterų, norinčių bandyti drastiškai prieš vėžį profilaktiką?

1995 metais Nurses Health Study su 60,000 poklimakterinio laikotarpio moterų parodė, kad mirimų nuo krūtų vėžio buvo 43% daugiau tų moterų tarpe, kurios vartojo estrogeno arba estrogeno ir progesterono hormonus daugiau negu dešimt metų. Kitos studijos, paskelbtos „New England Journal of Medicine“, rodo, kad po penkerių metų estrogeno vartojimo mirčių nuo krūtų vėžio sumažėjo. Nuo 1960 metų gydytojai mėgsta prirašyti estrogeno hormonus klimakterinio laikotarpio nusišundimams raminti. Estrogenas efektingai stabdo tuos nusišundimus. Be to, estrogenas tame laikotarpyje apsaugo moteris ir nuo širdies ligų, ir nuo osteoporozės. 1975 metų studijos taip pat parodė, kad, duodant estrogeną, moterims didėja galimybė susirgti gimdos vėžiu. Duodant estrogeną kartu su progesteronu, gimdos vėžiui atsirasti galimybė sumažėja, bet galimybė krūtų vėžiui išsivystyti vis tiek būna padidinta. Todėl ir kyla klausimas: kas yra svarbiau, apsaugoti nuo krūtų vėžio ar apsaugoti nuo širdies smūgio? Priklausomai, kokio amžiaus yra moteris. National Center for Health statistikos rodo, kad moterų iki 75 metų amžiaus miršta triskart daugiau nuo širdies ligų negu nuo krūtų vėžio. Todėl vyresnėms moterims labiau yra pavojingos širdies ligos, tuo tarpu jaunos moterims labiau krūtų vėžys.

Vėžio vystymuisi dar yra ir kitų priežasčių. Tarptautinės grupės vėžio tyrinėtojai surinko informaciją iš 322,647 moterų, kurios buvo stebimos 11 metų. Iš jų 4,335 moterys susirgo krūtų vėžiu. Tyrinėtojai rado, kad moterys, kurios gerė nuo 2 iki 5 stiklų alaus, vyno arba didesnį kiekį degtinės, turėjo 40% didesnę galimybę susirgti vėžiu, negu tos, kurios negėrė alkoholinių gėrimų. Pagal tuos tyrinėtojus, alkoholis žadina estrogeno gamybą moters organizme, bet vienas stiklas vyno pietų metu nesukelia pavojaus krūtų vėžiui atsirasti. Taip pat manoma, kad didelis rūpestis, baiminimasis gali sudaryti sąlygas vėžiui plėstis. Šių, 1998 metų, sausio mėnesį Ohio universiteto vėžio tyrinėtojų grupė paskelbė savo tyrimų rezultatus, kurie rodo, kad vėžio sergančios moterys, kurios daug rūpinasi ir baiminasi, turi apie 20% iki 30% mažiau prieš vėžį kovojančių ląstelių, vadinamų „natural killer cells“.

1994 metais buvo surasta, kad kai kurios moterys turi igimtus defektyvius genus, žymimus raidėmis BRCA-1 ir BRCA-2. Šie genai sukelia krūtų vėžį. Moterims, turinčioms šiuos genus, galimybė susirgti vėžiu dar prieš 65-tus amžiaus metus yra 56%. Anksčiau buvo galvojama, kad tokia galimybė susirgti vėžiu buvo 85%. Bet tie vėžio genai randami ne pas visas, net paveldimu krūtų vėžiu sergančias, moteris. Tai reiškia, kad krūtų vėžiui išsivystyti yra ir kitų priežasčių. Šie defektyvūs genai dažnai randami Ashkinazi žydų moterų tarpe. Ashkinazi

yra žydai iš Rytų Europos. Išvengti krūtų vėžio tokioms moterims kai kuriais atvejais daromos profilaktinės abiejų pusių mastektomijos. Bet yra dokumentuotų atsitikimų, kad po tokios operacijos kai kurios moterys vis tiek suserga vėžiu.

Krūtys yra kūno paviršiuje ir todėl krūtų vėžys gali būti pastebimas pačios moters. Krūtų egzaminavimas nėra sunkus. Todėl labai svarbu, kad moterys pačios savo krūtis reguliariai apžiūrėtų. Krūtys apžiūrimi pradėdamos nuo spenelio, nesmarkiai spaudžiant spenelį. Žiūrima, ar iš jo nesisunkia koks skystimas ir ar jis neturi kokių žaizdelių. Po to krūtys apžiūrimos veidrodyje iš pradžių stovint su nuleistomis rankomis, paskui pakelus rankas ant galvos žiūrima, ar krūtų forma yra vienoda ir ar nėra kokių nors įdubimų arba iškilimų. Vėliau atsigulus ant nugaros ir vienos rankos delną padėjus po galva, kitos rankos pirštais apčiuopinama pažastis ir krūtis. Tokiu pat būdu apžiūrima ir kitos pusės krūtis ir pažastis. Krūtys apčiuopinamos pagal laikrodžio rodyklę. Krūtis taip tikrinti reikia kas mėnesį, praktiškiausia pirmą mėnesio dieną. Radus bet kokią sukietėjimą arba pakitimą, moteris be atidėliojimo turi pasirodyti gydytojui. Bent kartą kas dveji metai krūtys turėtų būti apžiūretos šeimos gydytojo arba chirurgo.

Amerikiečių iki 1970 metų krūtų vėžio gydymas buvo radikali mastektomija, tai reiškia, kad vėžiu sergančios krūtis ir po krūtimi esantieji raumenys bei tos pačios pusės pažastų limfinės liaukos būna pašalinamos. Deja, tokio gydymo rezultatai nebuvo patenkintami. Daug vėžiu sergančių, kurių vėžio augliai buvo maži ir jų limfinės pažastų liaukos neturėjo metastazų, vis tiek po operacijos susirgavo vėžiu. 1971 metais Pitsburgo universitete dirbantis chirurgas, Bernard Fisher, panorė patikrinti, koks gydymo būdas geriausias. Vėžiu sergančias moteris jis suskirstė į tris grupes. Vienos grupės moterims buvo daromos radikaliaios mastektomijos, kitos grupės moterims buvo daromos paprastos mastektomijos, tai yra, pašalinama tik krūtis ir paliekama po krūtimi esantieji raumenys ir limfinės liaukos. Trečios grupės moterims irgi buvo daromos paprastos mastektomijos, nesaugant raumenų ir limfinių liaukų, bet po operacijos pakuotos krūtis pusė buvo švitinama rentgeno spinduliais. Po 15 metų visų trijų grupių rezultatai buvo vienodi. Dabar yra manoma, kad nėra reikalo daryti radikaliaus mastektomiją. Užtenka pašalinti tik krūtį arba tik vėžio auglį ir pažasties liauką ir operuotą pusę švitinti rentgeno spinduliais arba gydyti chemoterapija.

Šiuo metu apsaugoti nuo vėžio recidyvų po operacijos yra vartojamas sintetinis hormonas „tamoxifen“. Šis hormonas buvo pradėtas vartoti prieš daugiau negu 20 metų, bet tikrų duomenų apie jo veikimą neturėjome. Valstybinis vėžio institutas 1992 metais pradėjo studiją, kad patikrintų ar „tamoxifen“ yra veiklus prieš krūtų vėžį. Studijoje dalyvavo 13,388 sveikos moters nuo 35 iki 60 amžiaus. Pusė tos grupės moterų kasdien ėmė 20 miligramų „tamoxifen“, kita grupė pusė ėmė placebo. Po 5 metų išsivystė, kad „tamoxifen“ ėmusių moterų grupėje vėžio susirgo 85 moterys, o kitoje grupėje, kur moterys ėmė pla-



Lietuvos kardinolą Vincentą Sladkevičių jo kardinolo paskyrimo desimtosios metų š.m. gegužės 28 d. aplankė ir pasveikino Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. Nuotr. E. Iltos

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

KELIONĖS JUBILIEJINIAMS 2000 METAIS

Popiežiškioji migrantų taryba paskelbė dokumentą „Piligriminė kelionė jubiliejiniais 2000 metais“, kuriame apibūdina piligriminės kelionės ypatybes, pateikiama rekomendacijų dėl jų organizavimo. Dokumente pabrėžiama, jog šventųjų vietų lankymas padeda atsipalaiduoti dvasiai ir kūnui, leidžia žmonėms, gyvenantiems karštingišku šiuolaikinio gyvenimo ritmu, ramybėje ir per susimąstymą atrasti Dievą ir save.

Anot dokumento, šventųjų vietų lankymas pirmiausia yra susitikimas su Dievu ir jo naujiena. Apmąstydamas, medituodamas ir melsdamasis žmogus gali atrasti save. Labai svarbu, pasak autorių, kad krikščioniškojo aspekto šventosiose vietose neužtemdytų „kultūra ir tradiciniai pamokymai“ ar „naujos dvasinės mados“. Tekste taip pat pabrėžiamas bendrystės išgyvenimas lankant šventąsias vietas. Maldininkas ne tik turėtų lydyti dvasininkas, ir pačiose šventosiose vietose grupė ir atskiram maldininkui privalo garantuoti pakankamą sielovadinę globą. Ypač daug dėmesio reikėtų skirti sakramentų praktikavimui, šv. Mišių šventimui bei Atgailos sakramentui. Tai turėtų būti „vietos, kur Atgailos sakramentas būtų šventimas intensyviai, įsijaučiant ir tariant atitinkamą liturgiją“. Be to, nuodėmkliausiai neturėtų skubėti. Šventosiose vietose taip pat derėtų puoselėti artimo meilės ir pagalbos patiemis neturtingiausiems mintį.

Popiežiškosios migrantų tarybos sekretorius arkivyskupas ciba, susirgo 154 moterys. Taigi, „tamoxifen“ nuo krūtų vėžio išsivystymo apsaugojo 45% moterų. Be to, moterys, kurios ėmė „tamoxifen“ sirgo mažiau osteoporozė ir turėjo mažiau kaulų lūžių. Be šių gerų ypatybių „tamoxifen“, deja, turi ir blogų. Jis gali sukelti gimdos vėžį ir kraujotakos kraujotakos plaučiuose bei kojų venose. Nepaisant, kad „tamoxifen“ gali sukelti minėtas komplikacijas, šis vaistas yra didelis laimėjimas prieš krūtų vėžį.

Pabaiga

Francesco Gioia per spaudos konferenciją pabrėžė, kad piligriminės kelionės nederėtų painioti su religiniu turizmu. Turizmas, pasak arkivyskupo, yra „iš esmės bėgimas nuo ko nors“, tuo tarpu piligriminė kelionė visada būdingas tikslas, turintis simbolinę reikšmę. Jis manęs, jog 2000 m. šventąsias vietas aplankys kas antras katalikas.

MONTREALIUI PARŪPO BALTRISĖS

Neseniai Montrealyje, Šv. Liudviko parapijoje, kunigų išvėntintas vietinis prancūzų kalbis diakonas Alain Mongeau, jau keturis kartus svečiavęs Lietuvoje, ir trys jaunieji misionieriai, tik prieš metus susikūrusio bažnytinio judėjimo „Tikėjimas ir misijos“ dalyviai Patricia Blackburn, Stephanie Perrault ir Rodrigo Rubilar, žada atvykti į Baltriškių parapiją, kur pagal iš anksto sudarytą konkrečią programą liepos 1-12 d. kartu su kunigais bei vietiniu jaunimu numato organizuoti maldos, darbo ir evangelizacijos stovyklą. Svečiai tikisi ne tik naudingai padirbėti, pasimelsti, bet ir skleistį Gerąją Naująją, įkurti Baltriškės Jaunimo susikaupimo ir maldos centrą.

RELIGINĖS MUZIKOS POPIETĖ „TAU, MARIJA“

Gegužės 9 d. Palaimintojo J. Matulio namuose Kauno muzikos mokytojų taryba ir Kauno švietimo ir ugdymo skyrius surengė religinės muzikos popietę „Tau, Marija“. Popietę prasidejo Palaimintojo J. Matulio namų koplyčioje šv. Mišiomis, kurias koncebravo arkivyskupas S. Tamkevičius ir mons. K. Senkus. Šv. Mišiose giedojo vienuolikos Kauno vidurinių mokyklų chorai. Po šv. Mišių kiemelyje choristai, „Rasos“ gimnazijos, J. Uršės vidurinės mokyklos šokėjai, 50-os vidurinės mokyklos folkloro ansamblis, Kauno miesto šaudietininkai ir kiti svečiai žaidė lietuvių liaudies žaidimus, dainavo, klausė eilių. Šios šventės iniciatorė „Rasos“ gimnazijos muzikos mokytoja D. Šiaučionienė dėkojo arkivyskupui S. Tamkevičiui, mons. K. Senkui ir ses. A. Pajarskaitei už paramą rengiant šią Dievo ir Marijos garbei skirtą muzikos popietę.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazinant pašto išlaidas, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesimunciami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėsi, patymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Kanadoje (Kanados dol.)	\$160.00	\$86.00	\$58.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Kanadoje (Kanados dol.)	\$86.00	\$65.00	\$50.00
Užsiekant i Lietuva:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsiekant i užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė - Danutė Bindokienė
Administratorius - Valentinas Krumpelis
Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatkako. Skelbimų kainos atsunciamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuotžiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunciant pasilikti kopiją.

PASVALIO KATECHETŲ RŪPESČIAI

Gegužės 13 d. įvyko Pasvalio dekanato katechetų metodinė konferencija „Religinė katalikiškos mokyklos auklėjimo dimensija“, kurioje dalyvavo Pasvalio dekanas mons. Jonas Baltūnas, Švietimo ir sporto skyriaus inspektorė Zina Kiriškaitė, katechetų vadovė Valerija Mačėnaitė ir tikybės mokytojai. Konferencijos metu nagrinėta tema „Religinė katalikiškos mokyklos auklėjimo dimensija“, apžvelgta katalikiškųjų organizacijų veikla mokyklose, atkreiptas dėmesys į tikybės kabinetų atiributiką, aptartos katechetų ir kunigų bendradarbiavimo galimybės rengiant mokinius priimti sakramentus, pasidalyta dalykine ir metodine patirtimi.

APLANKYTA KUNIGO ALFONSO LIPNIŪNO TĖVIŠKĖ

Gegužės 15 d. gausus būrys panevėziečių iš A. Lipniūno vidurinės mokyklos, A. Lipniūno jaunimo centro, Kristaus Karaliaus katedros parapijos lankė kunigo Alfonso Lipniūno tėviškėje Talikonų kaime. Po šv. Mišių, kurias aukėjo Panevėžio vyskupas J. Preikšas, mons. J. Juodelis, mons. J. Antanavičius, Pasvalio dekanas J. Baltūnas ir Pumpėnų klebonas R. Visockis, kunigo A. Lipniūno gimtojo namo kieme buvo giedama Šv. Mergelės Marijos litanija, giesmės, vaišinamasi A. Lipniūno giminių dalijama duona ir linksminama prisimenant lietuvių nuo senų laikų šventąją „mojavą“. Panevėžio A. Lipniūno jaunimo centro iniciatyva paminėtos ir Julijono Botėno, garsaus žurnalisto, ateitininko, partizano, 47-osios žūties metinės. Jau treči metai jo žūties kalmelyje - Rūdšilio girioje, Lekėčiuose - susirenka gausus būrys žmonių, kuriems brangus J. Botėno ir kitų už Tėvynės laisvę žuvusių partizanų atminimas. Šv. Mišias aukėjo Naujamiesčio bažnyčios klebonas kun. A. Daukšys, giedojo Inos Vingelytės vadovaujamas A. Lipniūno jaunimo centro folkloro ansamblis.

IGYVENDINAMAS DVASINĖS SVEIKATOS UGDYMO PROJEKTAS

Alytaus Šv. Angelų Sargų parapijoje, įsteigus vietą įstaigą „Dienos namai“, pradėtas įgyvendinti dvasinės sveikatos ugdymo projektas, kurį koordinuoja inžinierė K. Bondareva. Tai dvasinių pasikaitų ciklas su diskusijomis ir praktiniais užsiėmimais, kuriems vadovauja Alytaus miesto ir rajono kunigai, gydytojai, ses. gyd. B. Žemaitė. Šie seminarai naudingi tiek ieškantiems naujų bendravimo formų dvasios vadovams, tiek lankytojams. Pamažų formuojasi savanorių, užsiimančių slauga bei ligonių priežiūra.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽILOBAS, M.D.

AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

LINAS SIDRYS, M.D.

Akių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-638-8822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomų, lietuviams sutarkys dantis
už priėmimą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. A.B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9v.r.-12v.p.p.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

Specialybė - Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

dėtas įgyvendinti dvasinės sveikatos ugdymo projektas, kurį koordinuoja inžinierė K. Bondareva. Tai dvasinių pasikaitų ciklas su diskusijomis ir praktiniais užsiėmimais, kuriems vadovauja Alytaus miesto ir rajono kunigai, gydytojai, ses. gyd. B. Žemaitė. Šie seminarai naudingi tiek ieškantiems naujų bendravimo formų dvasios vadovams, tiek lankytojams. Pamažų formuojasi savanorių, užsiimančių slauga bei ligonių priežiūra.

KLAIPĖDOS 7-as DRAGŪNŲ PAMARIO GYNYBOS BATALIONAS

Pratybose „Cooperative Osprey 98“, Lietuvos Respublikai atstovauja KJP 7-as Dragūnų pamario gynybos batalionas. Šiomis pratybomis buvo sudarytas jungtinis būrys ir paskirtas ryšių karininkas bei spaudos atstovas.

Būrio sudėtyje yra 39 kariai, 4 karininkai, 18 liktinių ir 17 šauktinių. Būrio pareigas vykdo vyr. lt. A. Kavaliauskas, bet batalione jis yra antros kuopos vadas. Skyrų vadais paskirti vyr. lt. A. Butenis, lt. G. Noreika ir lt. R. Andrusis, kurie batalione yra būrių vadai. Tai pat yra atvykęs ryšių karininkas kpt. V. Šerelis, kuris batalione vykdo štabo ir aprūpinimo kuopos vado pareigas, bei spaudos atstovė gr. R. Karpaite, batalione vadovaujanti slaptai bibliotekai.

7-as Dragūnų pamario gynybos batalionas įkurtas 1992 m. liepos 19 d. Krašto apsaugos ministro įsakymu Nr. 1047. Batalionas įsikūrė Nemirsetoje. 1993 metais batalionas persikėlė į Klaipėdą. Dabartinis bataliono pavadinimas — „7-as Dragūnų pamario gynybos batalionas“ — buvo suteiktas 1995 metais. Tais pačiais metais batalionas buvo įtrauktas į Karinių jūrų pajėgų sudėtį. Batalionui nuo pat įkūrimo dienos vadovauja plk. lt. R. Baltušis.

Šiuo metu batalione yra dvi kovinės kuopos bei štabo ir parūpinimo kuopa. Kiekvienoje kuopoje yra trys šaulių būriai ir ginklų būrys. Štabo ir aprūpinimo kuopoje yra kovinių plaukikų, žvalgybos, ryšių, inžinierių ir aprūpinimo būriai.

Pagrindinė bataliono užduotis: apginti Klaipėdos miestą ir uostą. Be to, batalionas ak-

tyviai dalyvauja programoje „Partnerystė taikos labui“. „Cooperative Nugget 95“, „Cooperative Jaguar 95“, „Baltic Challenge 96“, „Cooperative Osprey 96“, „Combined Endeavor 96“, „Open Spirit 96“, „Baltic Circle 96“, „Cooperative Banners 97“, „Baltic Hope 97“, „Baltic Challenge 97“, „Open Spirit 97“, „Cooperative Osprey 98“.

Pažymėtina, kad 7-as Dragūnų pamario gynybos batalionas bus didžiausiu pasaulio mokymų „Partnerystės taikos labui“ 1998 metais „Baltic Challenge 98“ šeiminkas.

Kpt. Valerijus Šerelis

GEDULO IR VILTIES DIENA

Lietuvoje buvo minima Gedulo ir vilties diena bei didieji 1948 m. tremimai. Jau gegužės 22 d. įvyko iškilmingas Seimo posėdis, kuriame dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus, o Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis perskaitė paruoštą nutarimo projektą „Dėl masinių tremimų iš Lietuvos į SSRS paskelbimo karo nusikaltimais“. Vėliau Vilniuje buvo surengtas paskaitų ciklas, įteikti „Kario savanorio“ pažymėjimai, prezidentūroje apdovanoti keli partizanai, vyko koncertai.

Birželio 12 d. popietę Lietuvos gyventojų Genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC) kvietė į renginius gražiame Vilniaus kiemelyje ir Genocido aukų muziejuje — buvusiose KGB rūmuose. Kiemelyje 3 v. p.p. vyko minėjimas ir koncertas, deja — po lynojančiu dangumi. Čia ypač išpuodingai pasireiškė autorė ir tyrinėtoja Nijolė Gaš-



Gedulo ir vilties dienos minėjimas Vilniuje birželio 14 d. — prie Tremtinių aukuro-paminklo genocido aukų atminimui. Nuotr. Eltos

kaitė Žemaitienė. Po to keli šimtai asmenų bei spaudos, televizijos atstovai atvyko į tremties parodos atidarymą. Genocido aukų muziejuje. Parodos atidarymo formaliai nebuvo, iškilmės prasidėjo atvykus prezidentui Valdui Adamkui. Prezidentas žodžio netaisė, o, išskyrus vieną prelegentą, kiti kalbėjusieji į jį iš viso nesikreipė. Prezidentas bei dalyviai apžiūrėjo nuotraukų parodą. Rūsyje aplankė kalėjimo kameras. Koncertas vyko kalėjimo kalinių pasivaikščiojimo kiemelyje — politinių kalinių ir tremtinių choras dainavo puikiai, jaudinančiai. Kelias patriotines dainas dainavo visi susirinkusieji — ir choras, ir prezidentas, ir dalyviai. Pasibaigus koncertui, prezidentas išėjo į priekį, pabučiojo ranką choro vadovei ir išvyko.

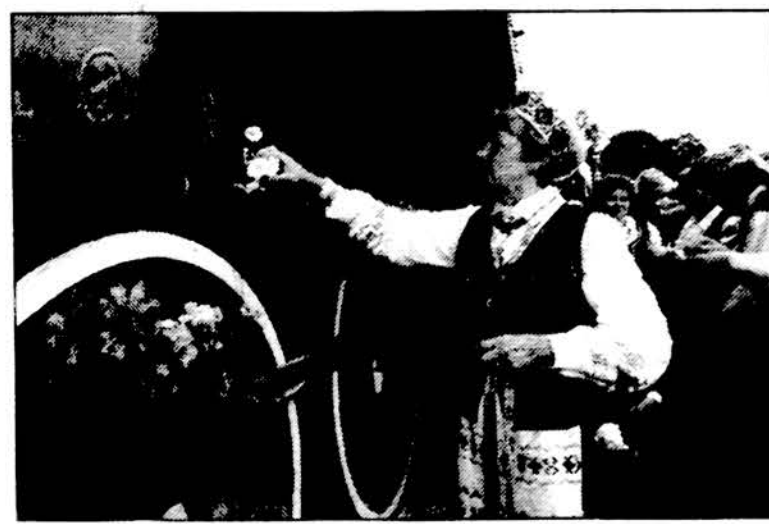
Ta pačia proga Vilniuje vyko Taiseto lagerio politinių kali-

nių suvažiavimas, o birželio 14 d. Rumšiškių etnografiniam muziejuje susitiko Laptevų jūros tremtinių brolija. Lapteviečiai Rumšiškėse yra pastatę ir įrengę autentišką savo tremties jurtą „gyvenamąjį“ namelį, kurio langų skylėse įstatydavo vieton stiklo lėdo gabalą.

Antanas Dundzila

PATINKA STUDIJUOTI LIETUVOJE

Stidijuoti Lietuvos aukštosiuose mokyklose atvyksta vis daugiau užsienio jaunimo, kaip skelbia Statistikos departamento specialistai.



Gedulo ir vilties dienos iškilmės birželio 14 d. Naujosios Vilnios geležinkelio stotyje. Nuotr. Eltos

to portretas yra Senųjų Trakų bažnyčioje esančio Vytauto portreto kopija, kurią 1893 m. padaręs dail. Pranciškus Sodalas, užsakytas parapijos klebono kun. Karvovskio. Kitoje to portreto pusėje įrašas, kuriame trumpai aprašoma to portreto istorija.

Be Marijos stebuklingojo paveikslą ir Vytauto portreto dar yra keleta vertingų paveikslų, kurie buvę nutapyti 17, 18 ir 19 šimt. Juose pavaizduoti įvairūs šventieji.

Naujuose Trakuose be parapijinės bažnyčios Kunigaikščių laikais dar veikė koplyčios ir vienuolynai. Koplyčios buvo šiose vietose: Salos pilyje Šv. Jurgio, pusiasalio pilyje Šv. Mykolo ir vienoje Galvės saloje, kuri vadinama Kryžiaus vardu, Šv. Jurgio. Vėliau šioje saloje didikai Sapiegos įrengė savo šeimos kapines.

Be parapijos bažnyčios ir koplyčių dar veikė dominikonų, bernardinų ir pravoslavų vienuolynas su cerkve.

Bernardinai turėjo mūrinį vienuolyną su bažnytele, pastatytą 16 šimtm. Goštauto. Bažnytele buvo paskirta Šv. Mikalojaus garbei. 1832 m. rusų valdžia bažnyčią ir vienuolyną nusavino. Vienuolyno rūmuose įkurdino apskrities įstaigas, o bažnytelę paverė sandėliu. Po antrojo sukilimo, kuris įvyko 1863 m., carinė rusų valdžia, plesdama rusifikaciją, bažnytelę perdėjo ir statiatikių cerkve. Per Pirmąjį pasaulinį karą buvo vienuolyno rūmai ir cerkvė artillerijos šūvių sugriauti. Po karo neatstatyti.

Antras vienuolynas buvo dominikonų. Jis įsikūrė Trakų miestelio centre, prie pusiasalio pilies. Karalius Kazimieras, kai vienuoliai atvyko į Trakus, iš pradžių juos įkurdino salos pilyje. Dominikonai, gavę iš Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos kanclerio Marcijono Oginskio testamentinę palikimą 30,000 auksinų, nutarė pastatyti Trakuose Šv.

Mykolo bažnyčią ir vienuolyną. Jie pasirinko vietą miestelio centre, prie pusiasalio pilies teritorijos ribų. Vieta buvo per maža. Tuomet jie pradėjo reikalauti pusiasalio pilies teritorijos dalies. Po ilgų svarstymų Seimas davė leidimą.

Bažnyčia ir vienuolynas pradėtas statyti 18 šimtm. Bažnyčia buvo statoma 50 m ilgio ir 25 m pločio, trimis navomis, su dviem bokštais frontiniame fasade, kuris atsidūrė už pilies griovio. Statyba tęsėsi iki 18 šimtm. pabaigos. Pasikeitus politinei padėčiai ir pritrūkus pinigų, bažnyčios statyba sustojo. 19 šimtm. pradžioje, neturėdami tolimesnei statybai pinigų, pietinė bažnyčios navą perstatė į vienuolyną, šiaurinę į bažnytelę, o vidurinę, kuri buvo tarp vienuolyno ir bažnytelės, palikta kiemui. Liko nepanaudotas tik frontinis fasadas su dviem bokštais.

(Bus daugiau)

Dar kartą!

Šiandieninei žiniasklaidai nemada skelbti pozityvių vietinių ar pasaulinių įvykių. Beskaitant spaudą ar besiklausant kasdieninių žinių, net didžiausias optimistas gali pulti į depresijos glebį. Tad šios savaitės pirmadienio Čikagos dienraščio antraštės, skelbiančios „Chicago Bulls“ krepšinio komandos laimėjimą prieš Utah valstijos „Jazz“ krepšininkus, gerai nuteikė ir visai nesidominčius sportu.

Nėra abejonės, „Chicago Bulls“ komanda — neeilinė. NBA (National Basketball Association) istorijoje tapusi jau kone legendine. Čikagiečiai, nepaisant amžiaus, rasės, tautybės bei įsitikinimų, savo krepšininkus pažįsta, vertina, yra jiems atlidūs, jeigu pralaimi vienas kitas rungtynes, bet tuo patiu tikisi, kad baiginiame susitikime su vakarinio JAV pakraščio geriausia NBA komanda, bus laimėtojai.

Šešis kartus to pasitikėjimo „Bulls“ neapvykę: geriausios Amerikos komandos taurę laimėję 1991 m. prieš „Lakers“, 1992 m. — „Blazers“, 1993 m. — „Suns“. Tuomet, po dvejų metų pertraukos vėl tęsė laimėjimo ciklą: 1996 m. nugalėjo „Sonics“, 1997 m. — „Jazz“, o šimt, praėjusio sekmadienio vakare vykusiose rungtynėse, vėl laimėjo prieš Utah „Jazz“ komandą. Tiesa, šis laimėjimas buvo labai nedidelis, tik vieno taško skirtumu, bet laimėjimas yra laimėjimas ir „Chicago Bulls“ dar kartą tapo geriausia krepšinio komanda šiame krašte.

Baigminių rungtynių įtampa buvo tikrai nemaža. Galima drąsiai teigti, kad tas rungtynės stebėjo daugiau žmonių, kaip bet kurį kitą, televizijos laidose transliuotą, įvykį. Ne visi, kramtę nagus iš susijaudinimo prie televizijos, buvo tikrieji krepšinio sirgaliai ar net mėgėjai. Ant laimėjimo svarstyklių lekštės svyravo milžiniškos sumos pinigų — verslininkų, iš anksto pasirūpinusių įvairiausių „Bulls“ suvenyrų, kurių nemaža dalis buvo pažymėta šeštojo čempionato simboliais ar užrašais (ko jos būtų vertos, jeigu komanda pralaimėtų?), palai-

kancijų „Bulls“ pusę žmonių, kurie daug dolerių klojo už savo komandą (niekas nenori lažybų pralaimėti, ypač jeigu jos ištuština kišenes); jaunuolių, kurie Michael Jordan Scotty Pippen ir kitus žaidėjus tiesiog dievina; ir net visai eilinių Čikagos gyventojų, kuriems malonu girdėti, kad visa Amerika — o galbut visas pasaulis — gražiai atsi-

liepia apie jų miestą. Juk per dažnai Čikaga dar prisimenama, kaip aprūkęs ir dvokiantis skerdyklų miestas, visuomet užimantis antrąją vietą po New Yorko...

Vos nutilus paskutiniame finalinių rungtynių švilpukui (beje, vėta pastebėti, kad ši karta „Bulls“ laimėjo ne savo mieste, o Utah valstijoje, galbut tas prisidėjo ir prie tasų persvaros menkumo), Čikagoje laimėjimo džiaugsmas bematant išsiliejo į gatves — visur pasigirdo pokėkimai, valiaivimai, automobilių signalai, bet ir... policijos bei ugniagesių sirenų kauksmas.

Kaip jau praeitis ne kartą parodė, kai kurie čikagiečiai pasinaudojo laimėjimo švente, kad galety pasiplešikauti triukšmauti, padaryti kiek galint daugiau žalos ir kaimynams, ir miestui. Tiesa, pernai didelių problemų buvo išvengta, miesto savivaldybei ir teisėtvaros organams iš anksto pasiruošus galimiems neramumams. Ir patys žaidėjai, ypač Michael Jordan, kurio žodis gerbiamas, kreipėsi į žmones, prašydami laikytis ramiai ir „džiaugtis laimėjimu kulturingai“. Kiek padėjo tie prašymai, o kiek įtakos turėjo stipri policijos apsauga, sunku pasakyti, bet šio sekmadienio naktį per daug problemų nepasitaikė. Žinoma, kai kas gal priekaištautų, kad 8,000 policijos pareigūnų, paleistų į gatves, miestui kainuoja nemažai pinigų, tačiau padaryti nuostoliai, kaip buvo praityje, kur kas pralankia tas išlaidas. Antra vertus, Čikaga iš „Bulls“ komandos gauna nemažai pelno, o tad ir išlaidos pateisina-mos.

Lietuviai ir tolimoje praityje (1939 m., laimėjus Europos čempionatą), ir visai neseniai (šimt, kai Kauno „Žalgiris“ grįžo su tokiau pat laimėjimu) yra išgyvenę krepšinių laimėjimo džiaugsmą, tad gali nesunkiai suprasti Čikagos pasididžiavimą savo nuosava krepšinio komanda. Daug sunkiau suprasti, kaip laimėjimo džiaugsmas tampa riaušėmis, plešimais, deginimais ir kitomis pilietinio nepaklusnumo apraiškomis. Pateisinimais, kad tuos veiksmus iššaukia gyventojų socialinė nelygybė, rasinė diskriminacija ar kuri kita panaši priežastis, jau niekas nebetiki. Tai yra grynai pikta žmonių valia.

Šiandien „Chicago Bulls“ grįžta namo, kaip nugalėtojai — dar kartą. Ir to mums užtenka.



Trakų pilies detalė.

Nuotr. Alberto Kerelio

TRAKAI

PETRAS MATEKŪNAS

Nr.5 Tėsinys

Iš viso bažnyčioje yra penki altoriai, pastatyti barokiniu stiliumi. Kaip didysis altorius, taip ir šoninėse navose altariai yra trijų tarpinių, papuošti kolonomis ir šventųjų paveikslais.

Bažnyčioje yra stebuklingas Marijos paveikslas. Jį dovanojęs parapijai Vytautas, gavęs kaip dovaną iš Bizantijos imperatoriaus Manuelio II Paleologo (1379-1423) krikšto proga. Paveikslas nedidelis. Marija pavaizduota iki pusės ir veidu į priekį. Dešinėje rankoje laiko kūdikėlį Jėzų, o kairėje — trijų žiedų gelę. Jų galvos papuoštos karūnomis, o drabužiai — sidabru. Trakų bažnyčioje esantis Marijos stebuklingas paveikslas labai panašus į Zarasų parapijos bažnyčioje esantį stebuklingą Marijos paveikslą, kurį Vytautas

irgi gavo iš to paties Bizantijos imperatoriaus. Marijos paveikslas Zarasų bažnyčioje randasi virš didžiojo altoriaus. Jis yra žymiai didesnis kaip Trakų Marijos paveikslas ir turi gana daug votų.

Paveikslas Trakų bažnyčioje greitai pagarsėjo. Jis laikomas pirmutiniu stebuklingu paveikslu Lietuvoje. Jo garsas placiai sklido ne tik Lietuvoje, bet taip pat Lenkijoje ir Gudijoje. Prie paveikslą greitai buvo prikabinata votų. Tai parodo žmonių dėkingumą Marijai už suteiktas jiems malones. Vilniaus vysk. Kostantinas Brzostovskis 1718 m. paveikslą vainikavo Vatikano vainikais. Apie stebuklingą Trakų Marijos paveikslą gan plačiai ir vaizdžiai rašė J. Vaisnora, MIC, savo knygoje „Marijos garbinimas Lietuvoje“.

Bažnyčioje yra pakabintas šios bažnyčios ikūrėjo Vytauto portretas. St. Mikulionis, kuris tyrinėjo šios bažnyčios inventorių, nustatė, kad Vytaut-

DVGUBAS MALONUMAS

Kasmet girdime apie Čikagos Lietuvių moterų klubo rengiamą „Gintaro“ pokylį ir linksmai sutinkame „gintarelių“ pristatymą visuomenei. Šįmet 34-tą debiutancijų būrelį sudaro 7 lietuvių kilmės jaunuolės, kai kurios jų yra ankstyvesniųjų „gintarelių“ dukros: Lisamarije Cerny, Kerry Kathleen Jagiella, Erikca Christine McCarl, Jenny Marie Nambo, Amy Marie Rice, Amy Anne Simenas ir Kathleen Nora Simėnaitė. Matome, kad ne visų „gintarelių“ pavardės lietuviškai skambančios. Tai gyvenimo aplinkos padarinys. Čikagos Lietuvių moterų klubo narės džiaugiasi, kad šios „gintarelės“ domisi savo lietuviška kilmė, tradicijomis ir glaudžiasi prie lietuviško kamieno.

Kartu klubo narės švenčia

75 metų veiklos deimantinį jubiliejų. Kaip įdomu. Juk gintaras ir deimantas yra savotiškai giminingi. Tiesa, vienas jų yra šaltas ir kietas; antras — švelnus ir šiltas, abu nepaprastai mėgstami dėl individualių vertybių.

Negalima pamiršti ir pagrindinio „Gintaro“ pokylio tikslo — skyrimas viso pelno lietuvių kilmės studentų stipendijoms. Du stipendininkai bus pristatyti „Gintaro“ pokilyje.

Pasiruošimas puotai vyksta visu tempu, komitetų narės plūša, viršdienius dirba, kad tik viskas puikiai pavyktų. Kviečia viešniais ir svečiais į „Gintaro“ puotą, šeštadienį, birželio 27 d., Beverly Country Club, Western ir 87-tą gatvę. Vietų užsakymą tvarko Pranė Simanoniene, telef. 708-422-5937.

MK

pamėgtą krepšinio žaidimą. Lisa-Marie Rose Cerny planuoja studijuoti Grand Valley State, MI. universitete, siekiant sporto medicinos specialybės.



Amy Anne Simėnaitė

Amy Anne Simėnaitė, Ruth Marie ir Anthony Denis Simėnų dukra, Oak Lawn, Ill., šįmet baigia Oak Lawn aukštesniąją mokyklą, kurioje ivertinta geriausia (MVP) All-Star cheerleader ir kapitone; futbolo komandos kapitone ir geriausia žaidėja (MVP). Priklauso lengvojo sviedinio komandai. Skambina pianinu, smuikuoja ir mėgsta gimnastiką; Oak Lawn pavilijone gimnastikos treniruotoja. Kalba ispaniškai. Amy Anne Simėnaitė studijuoja Illinois State universitete.



Lisa-Marie Rose Cerny

Lisa-Marie Rose Cerny, Marie H. (Giedraitis) Green ir Otto Cerny dukra, Skokie, Ill. Šįmet baigė Niles North aukštesniąją mokyklą, kurioje buvo įtraukta į studentų garbės sąrašus. Apdovanota „All-Conference“ atžymėjimu lengvo sviedinio rugtynės, krepšinio komandos kapitone; „Junior Olympics“, „Team Illinois“ ir „Windy City“ komandų lošeja. CEC klubo savanorė, turėjusi progą treniruoti negalius tuščius mokinius. „Special Olympics“ Niles North gimnazijoje ir „Skokie Youth“ mergaičių komandų trenerė. Nors paskutiniaisiais mokyklos metais nelaimingai susižeidė, po pavykusios operacijos ir jaunystės gajumu vėl grįžta į



Kathleen Nora Simėnaitė

Kathleen Nora Simėnaitė, Patricijos M. ir Robert Anthony Simėnų dukra, Darien, Ill., yra baigusi Mother McAuley aukštesniąją mokyklą ir tęsia studijas Moraine Valley College. Kalba prancūziškai ir mėgsta literatūrą, lengvojo futbolo žaidimą. Laisvalaikis pasvečia Misericordia Candy Days rinkliavoms. Kathleen Nora Simėnaitė ruošiasi dirbti radijo programų srityje.



Jenny Marie Nambo

Jenny Marie Nambo, Anitos Marie (Giedraitis) ir Mario Paul Nambo, Jr., dukra, baigė Lockport Township gimnaziją. Yra laimėjusi pirmą vietą Solo Ensemble Illinois valstijoje. Taipgi gavo vasaros stovyklos stipendiją Eastern Illinois universitete. Užsitarnavus įvairių žymenų bei įtraukta į studentų garbės sąrašą. Dvejus metus priklausė Lietuvos Vytelių tautinių šokių grupei ir dalyvavo Mokslo ir pramonės muziejų metinėje Kaledų programoj su Lietuvos Vytelių grupe. Mėgsta šokti ir dainuoti, dalyvauja sce-



Čikagos Lietuvių moterų klubo rengiamo 34-tojo Gintaro ir jubiliejinės veiklos pokylio komiteto dalis. Iš kairės: Sofija Zukaite — pirm., Aldona Braziene, Ruth Hoffman, Ramona Kaveckaitė, Irena Norbutienė, Judy Sidrienė, Pranė Simanoniene, Simonetta Pacek, Emma Petraitienė, Olga Landon ir Lillian Gedwillienė.

BENAMĖ IŠEIVIŠKA KNYGA PRANCŪZIOJE IR BELGIJOJE

REMIGIJUS MISIŪNAS

Pokario išėivių literatūroje dažnai sutinkamas žodis „benamis“, kuriuo buvo įvardinama savoji padėtis. Benamis — reiškia, ne sau šeimininkas, o priklausantis nuo kitų malonės. Tokia būseną įtakojo ir išėivių kasdienybė, ir jų veiklą. Tas pats pasakytina ir apie jų knygų leidybą.

Bene didžiausiais benamiais buvo išėiviai Prancūzijoje ir Belgijoje. Prancūzijoje po karo gyveno per tūkstantį lietuvių, tačiau jie buvo išsibarstę kelesiose vietose. Keli šimtai glaudėsi Paryžiuje, tarp jų buvo atvykusių dar prieš karą. Didžiąją lietuvių dalį atgabeno vokiečiai karo metais įvairiems darbams. Buvo ir atklydusių po karo.

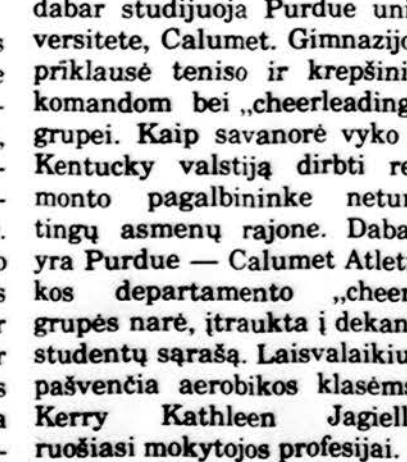
Visos lietuvių grupės nebendravo tarpusavyje. Maža to, gyvenusieji Paryžiuje dar ir vengė viešumos, nes Prancūzijos valdžia leido savo krašte veikti įvairioms sovietų misijoms. Pasakojama, kad

gijos metinio leidinio redakcijoje. Ateities vadovų programos narė. Kaip savanorė dirbo benamių ir vyresnio brolio — vyresnės sesers programoj. Pasirinktoji studijų dirva — biologija ir pasiruošimas stoti į medicinos mokyklą.



Erica Christine McCarl

Erica Christine McCarl, Theresės ir Robert McCarl dukra, Dyer, IN., baigia Lake Central gimnaziją. National Honor Society narė, įtraukta į studentų garbės sąrašą, gavusi specialų žymenį už garbės studentės pasiekimus bei akademinių pripažinimą. Priklauso mokyklos chorui, žaidžia tinklinį ir futbolą. Laisvalaikis paruošia akademiškai jaunesnius mokinius, yra N-Teens ir ispanų kalbos klubų narė. Erica Christine McCarl pasirinko studijuoti kalbos patologijos saka Ball State universitete.



Amy Marie Rice

Amy Marie Rice, Pamelos (Petraitis) ir Charles Rice dukra, Mokena, Ill., yra baigusi Lincoln-Way gimnaziją, kur buvo Nacional Honor Society narė, mokyklos paradinio orkestro narė (4 m.). Skautų sidabro ir tinklinio žymenys, 4 m. vokiečių kalbos studijos. Gabi fleitistė. Dabar lanko Augustana College, kur yra Chi Alpha Psi korporacijos narė, priklauso Augustana Chorale grupei bei dirba kole-

jos, padedamos rusų emigrantų, pagrobė nemažai „savų piliečių“, o tokiais jie laikė ir lietuvių. Pastarieji dar 1944 m. rugsėjyje buvo įsteigę Paryžiaus lietuvių šalpos draugiją, tačiau oficialų leidimą veikti ji gavo tik 1947 m. Nuo 1946 m. neoficialiai veitinausi Lietuvių katalikų misija legalizavosi 1948 m.

Toks pusiau pagrindinis gyvenimas atsiliepė ir leidybai. Jos pasiekimams suskačiuoti užtenka vienos rankos pirštų. 1946 m. Vasario 16 d. proga Paryžiuje 500 egz. tiražu, rankraščio teisėmis, buvo išleista brošiūra „1918-1946“. Leidinį redagavo žurnalistas V. Rastenis, iliustravo ir linoleumo raizinius padarė dailininkas V. Vijeikis. Amžininkų teigimu, tai buvo tik 16 psl., bet tiesiog žavus leidinėlis, kuris visiškai tiko pažymėti Vasario 16 d.

Tais pačiais 1946 m. Paryžiuje gyvenęs dailininkas V. Vijeikis parengė ir savo rankomis išspausdino leidinį „Lietuvių audinių raštai“, kur buvo 12 reprodukcijų ir V. Augustino darbo audėjos nuotrauka.

Praėjus trejiems metams, Prancūzijos sostinėje pasirodė A. Rannito brošiūra prancūzų kalba apie M. K. Čiurlionį kaip abstraktaus meno pionierių. Joje buvo V. K. Čiurlionio graviūra. Išleisti 400 egzempliorių 25 buvo su V. K. Jonyno ir A. Rannito autografais.

1949 m. Monace gyvenęs krepšininkas M. Ruzgys su kazokiu R. R. Offneriu parengė ir išleido iliustruotą krepšinio vadovėlį pradedantiems. Jame buvo pateikti žaidimo pagrindai, o tarp kitų kombinacijų buvo viena, kurią naudojo Lietuvos rinktinė 1939 m. Europos čempionate Kaune. Beje, iki tol lietuviai tokio vadovėlio neturėjo.

Berods, Paryžiuje dar buvo išleisti dviejų lietuvių DP dailininkų parodų katalogai, o 1952 m. — VLIKO atsišaukimas „Lietuviai, sukilime prieš tylą ir klaidą“, ir tai visos išėiviškos leidybos derlius Prancūzijoje.

Sovietinė grėsmė kabojo ir virš lietuvių Belgijoje. Dar 1945 m. pavasarį pasirašyta sutartimi Belgija buvo įsipareigojusi repatriuoti lietuvių tik, ministro C. Huymanso dėka, buvo to išvengta. Išėivių veiklą šioje valstybėje riboja ir tai, kad daugumas jų — apie 2,000 — karo metais dirbo įvairių vokiečių dalinių žinioje ir, jam pasibaigus, buvo sąjungininkų laiko-

CLASSIFIED GUIDE

IVAIRŲS

ELEKTROS
VEDIMAI - PATAISYMAI
Turis Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

LIETUVIS, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, D.C., ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Galime padėti gauti darbo leidimą. Suteikiama pigus butas - \$130 mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373.

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapalis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPALIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

European restaurant in Lemont, IL, needs a waiter/waitress full or part time and kitchen help.
Call 630-257-7570.

Išnuomojamas 4 kamb. 2 mieg. butas Evergreen Parke, pirmame aukšte. Yra skalbykla, vieta pastatyti automobiliiui. \$700 į mėn. + „security deposit“. Tel. 708-424-0470.

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS LSTANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H.DECKYS
TEL. 773-585-8624

SEMI DRIVERS
Needed with CDL. No Haz. Mat. to travel in the Midwest. Must be able to speak & write English.
708-343-0125
Ask for Charlie
7 a.m. to 5 p.m. Mon. thru Fri.

Statybos, remonto darbai reikalingas pagalbinis darbininkas.
Tel. 708-802-9197.

mi karo belaisvių stovykloje. 1946 m. pavasarį sąjungininkai juos išvežė į Vokietiją ir paleido į DP stovyklas.

Tuo metu Belgijoje žinomas tik vienas lietuviškas leidinys — maldų knygelė vargstantiems lietuviams „Dievas mūsų prieglauda“. Briuselyje gyvenęs Šv. Tevo nuncijus mgr. Micara 1945 m. pabaigoje paraginai kun. J. Labanauską parengti maldaknygę, o kai tai buvo padaryta, nuncijus pats išleido knygą 1946 m. Pasirodžiusi mažu tiražu, knyga greitai tapo bibliografinė reikė.

Dar vienas lietuvių būrys atvyko į Belgiją 1947 m., kai belgiai, stokodami darbo jėgos, pasisiūlė UNRRAi įkurdinti savo krašte DP. Pavargusiems nuo stovyklinio gyvenimo žmonėms tai buvo pirmą kartą išleisti į jų. Proga pasinaudojo apie 2,500 lietuvių. Deja, visi buvo vertiami dirbti tik kasyklose ir daugelis, nesulaukę dviejų darbo metų sutarties pabaigos, visais imanomais būdais pasistengė išvykti iš Belgijos ir čia VI dešimtmčio pradžioje tebuvo likę 200 lietuvių.

Dėl sunkaus, alinančio darbo visuomeninė ir kultūrinė veikla buvo menka. Tiesa, lietuviškos spaudos alks buvo didelis, ją skaitė apie 80% lietuvių, o ypač uoliai ją platino Limburge gyvenęs buvęs vilnietis Pr. Aglinskas. Deja, jų patį leidybiniai pasiekimai buvo daugiau nei kuklūs: kelis metus buvo leistas laikraštis „Gimtoji šalis“, kuris 1952 m. 1941 m. birželio trėmimams atminti paskelbė specialų atsišaukimą, tačiau dėl to negalima jų smerkti. Vėliau Belgija

išėiviškos knygos padangėje išliko tik čia gyvenusio rašytojo E. Cinzo dėka.

GINČAI DEL ŽEMĖS NUOSAVYBĖS BRANGIAI KAINUOJA

Iki 2000 metų Panevėžio apskrityje reikės paruošti 51,000 dokumentų dėl žemės nuosavybės atkūrimo. Panevėžio apskrities viršininko pavaduotojo Alvydo Grėbliūno skaičiavimais, žemės nuosavybės atkūrimo dokumentų parengimas kainuos apie 45 mln. litų. Tuo tarpu trigubai daugiau — 129 mln. litų — reikia turėti, norint užgesinti nesantikos židinius dėl žemės.

Kaip rašo „Lietuvos rytas“, painūs ir nuolat keičiami žemės nuosavybės reglamentuojantys įstatymai gyvenime pratrūksta ginciais dėl 2-3 ha, gyvenviečių prieigų žemių, miestų žaliųjų zonų, taip pat valstybės išperkamų žemės plotų. Pernai dėl šių priežasčių Panevėžio apskrityje liko nepanaudoti 17,800 ha žemės ūkio naudmenų iš pusės milijono. A. Grėbliūnas mano, kad nieko bloga čia nėra, nes ir taip Lietuvoje yra maisto produktų perteklius.

Lietuvos ūkininkų sąjungos Panevėžio skyriaus pirmininkas Kazimieras Petraitis sako, kad apskrities administracijos žemėtvarkininkai iki šiol tikrų žemės savininkų nebuvimą linke kompensuoti žemės nuoma. Šimtai apskrities kaimų gyventojų, negaudami žemės nuosavybės dokumentų, priversti savo žemę nuomoti iš valstybės.

R.J.



Geguzės 7 d. spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai paminėti Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje atidaryta „Šviesos“ leidyklos 1997 m. išleisčių knygų paroda. Nuotr. Eltos

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

NAUJA POLITIKA

Vilniuje gyvenanti giminaitė Jūratė su vyru ir dviem vaikais iki šiol savo laiškuose vis skųsdavosi krašto valdžia. Tačiau paskutiniame laiške išreiškia didesnę pasitikėjimą ir viltį ateičiai. Jais nori pasidalinti su „Draugo“ skaitytojais pacituodama laiško pabaigą: „Lietuvoje šiuo metu daug pakitimų. Jaučiasi, kad valstybė valdo naujas žmogus. Nesvarbu, ar pergale būtų karių, ar dešiniųjų rankose, jei būtų laimėjęs kuris vienas iš vietinių pretendentų, jokių esminių permainų tikrai būtų nesulaukęs. Sovietiniai metai turėjo įtakos praktiškai visiems vietiniams politikams. Asmeniniai interesai visada viršydavo valstybinius. Eilinis žmogus pas mus visada buvo bevertis ir tai nieko nestebino, tai paprasčiausiai tapo gyvenimo norma. Prez. Adamkaus politika mums netikėtai nauja. Dar pusmetis nepraejo, o kiek pozityvių pokyčių jau įvyko! Nuo pat pradžios jam buvo taip trukdoma, o jis ir tokiomis sudėtingomis sąlygomis sugeba dirbti. Daug pokyčių Vyrtausvybeje. Atleisti nekompetentingiausi ministrai, panaikinta niekam nereikalinga Europos Reikalų ministerija ir dar keletas kitų, iš esmės keičiamas žemės nuosavybės įstatymas, pakeistas Lietuvos saugumo departamento direktorius ir t.t. Bandoma keisti pozicijų ir moralines vertybes, formuoti naują visuomenę. Duok, Dieve, jam sveikatos ir ištvermės“.

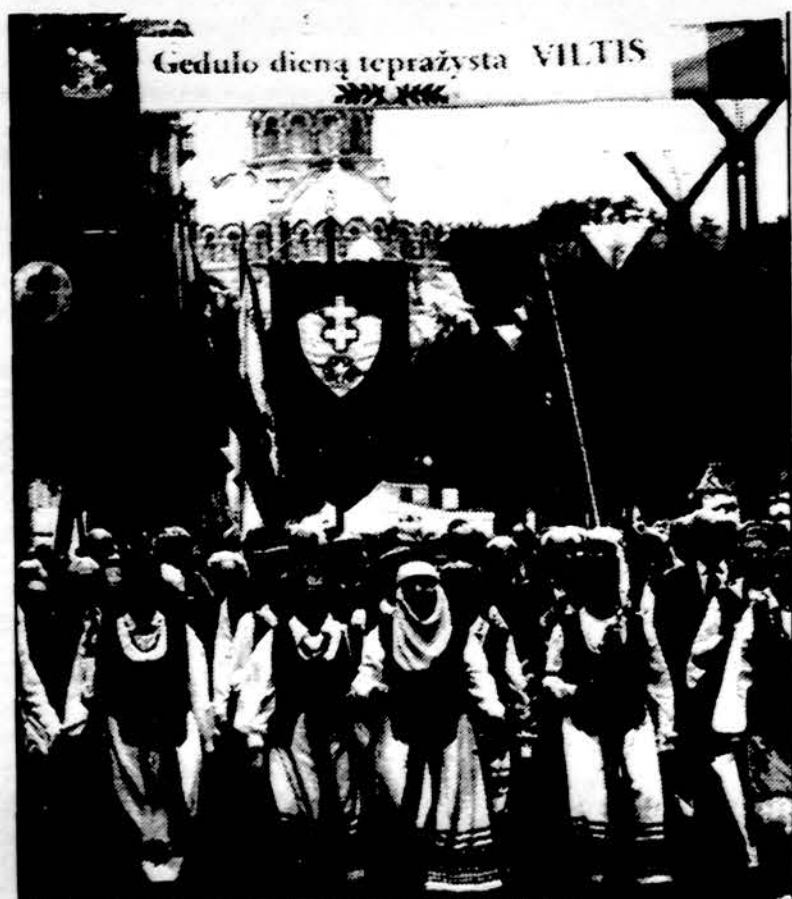
Praurimė Ragienė
Bloomington, IL

PARAPIJŲ IŠLAIKYMAS YRA MŪSŲ RANKOSE

Žurnalisto Vytauto Kasnio rašinius „Drauge“, pavadintus „Netekome stiprios dvasinės ir kultūrinės tvirtovės“, kelia ir kitoms lietuviškoms parapijoms išlikimo klausimą. Ši Sv. Kazimiero lietuvių katalikų parapija Gary, Indiana, išsilaikė iki šių dienų tik prelado dr. Igno Urbono lietuviško užsispyrimo dėka.

Žurnalistas taip pat pastebi skirtumą, rašydamas, kad kita lietuviška parapija ir bažnyčia (gyvavusi 98 metus — A.P. įrašas) buvo uždaryta lietuvių rankomis.

Ar ne tas pats likimas laukia Brighton Parko ir Marquette Parko lietuviškų parapijų? Jos dar išsilaiko tik lietuvių klebonų ir parapijiečių pastangomis.



Gedulo ir vilties minėjimo dalyvių eiseną birželio 14 d. nuo Nepriklausomybės aikštės Vilniuje prie Tremtinių aukuro-paminklo genocido aukų atminimui. Nuotr. Eltos

Marquette Parko Šv. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Mykolas Yakaitis deda daug pastangų šios didingos ir garsios parapijos išlaikymui. Kad pritrauktų daugiau lietuvių ir pagalbai esantiems lietuviams kuni-gams, atsikvietė iš Lietuvos jauną kunigą Rimą Gudelį. Lietuviai kunigai neišlaikys parapijų, jeigu jų nerems lietuvių parapijiečiai. Lietuvių židinių išlaikymas yra mūsų pačių rankose.

Visos lietuviškos parapijos turėtų pasekti prelado Igno Urbono ir jo parapijiečių kovingumą. Tai buvo sutartinė kova, kovojusi iki „paskutinio kraujo lašo“.

Pagarba lietuvių patriotui prel. I. Urbonui ir jo parapijiečiams už parodytą ryžtingumą.

Antanas Paužolis
Chicago, IL

VYSK.

R. JALBZYKOWSKI

Kaip kiekviena žolė turi savo kirminą, taip kiekviena organizacija ir institucija turi savo galimus kenkejus, kurie, naudodamiesi savo užimama pozicija, išnaudoja ją savo asmeniškiems siekimams, ar tai būtų pelno, ar kitiems tikslams. Religinės organizacijos ir institucijos, kaip rodo istorija, čia nėra išimtis. Lenkijos R. K. Bažnyčia amžių laikotarpyje buvo jos valdytojų pavesta ir „polska viara“ — tautinę tikybą, kurioje nebuvo vietos kitoms tautybėms ir tapo lenkų šovinizmo tvirtove. Lenkų šovinizmas persunkė visą R.K.B. ligi tokio laipsnio, kad lenkų kunigų seminarijų auklėtiniai tapdavo visų pirma lenkų patriotais, o tik po to dvasininkais. Kas iš mūsų nėra girdėjęs pokario metais apie daugelį metų trukusias Seinų lietuvių kovas su lenkų RKB hierarchija dėl lietuviškų pamaldų lietuvių statytoje Seinų katedroje?

P. Matekūno „Vilniaus vysk. ir jos valdytojai XX šimtme-tyje“ spausdinti „Draugo“ atkarpėje tik primena ir paryškina šį mūsų tautos pergyventą pažeminimą ir kančią. Kančią dėl lenkų RKB hierarchijos moralinio išsigimimo, kada vietinės bažnyčios buvo atimtos iš tikinčiųjų ir paverstos lenkų šovinizmo brutaliu ginklu prieš beginklius tikinčiuosius, išplėšiant iš jų tautiškumą.

Vysk. Jalbž. valdomos Vilniaus arkivyskupijos hierarchijos pajungimas lenkų šovinizmui ir politinei veiklai yra dar ilgai primintų Vatikano valdytojams, kad ir šventiausi dalykai gali būti paversti bjauria prievarta bei melu, ir taip pat būti atsargiesiems, pasirenkant dvasinius vadovus.

J. Tamkutonis
Chicago, IL

MANO PATIRTIS SKIRTINGA

Su įdomumu perskaičiau Kazimiero Baltrušio laišką („Draugas“, 1998 m. gegužės 29 d.), kuriame jis pasakoja apie savo apsigyvenimą Lietuvoje. Tie patyrimai labai neigiami. Jis jaučiasi persekiojamas, terorizuojamas ir išnaudojamas. Jis pataria dabar nevažiuoti apsigyventi Lietuvoje, o palaukti keletą metų, kol dalykai susitvarkys. Prisimenu „Akiračiuose“ prieš keletą metų kažkas irgi skundėsi savo nemalonumais, besikuriant Vilniuje. Floridoje prieš metus sutiktas aštuoniadešimtmetis kalbėjo, kaip jį grįžus į Lietuvą, vienas gi-



Birželio tremimų paminėjimo Mišios Katedros aikštėje Vilniuje 1989 m. birželio 14 d. Nuotr. V. Kapočiaus

stulbinantis. Nėra abejonės, kad lenkų RKB vysk. Jalbž. asmenyje pasiekė savo moralinio iškrypimo viršūnę, kada kunigai buvo verčiami pranešėti saugumui ir kalėdojimo metu šnipinėti tikinčiuosius. Jo Vilniaus arkiv. valdymo metas — tai teroras prieš tikinčiuosius Bažnyčios ir Dievo vardu. Vysk. Jalbž., tai asmuo, kurio elgesys, kaip aukšto dvasininko, būtų gėda kiekvienai tikybai ir tautai.

Nėra abejonės, kad Lenkijos RKB hierarchija žinojo apie šio moralizmo iškrypusio vyskupo veiklą, tačiau netrukė jam veikti „didiesnei Dievo garbei“. Šešypyras savo raštuose pastebi, kad ir gražiausios gėlės, kai pūva, dvokia daug daugiau negu paprasta žolė. Moralinis iškrypimas bet kokios religijos dvasininkų yra pats bjauriausias iškrypimas ir nusikaltimas, nes jis daromas tiesos ir Dievo vardu.

Nebūkime naivūs. Ir ateityje turėsime kviesti su lenkų užmačiu, iskaitant ir lenkų RKB hierarchiją. Vysk. Jalbž. Vilniaus arkivyskupijos valdymas nėra vien mūsų tautos tragedija — jis yra ir visos RKB Bažnyčios tragedija — aiškus pavyzdys, kaip moraliniai iškrypimai gali tapti aukštais Bažnyčios valdovais. Vysk. Jalbž. yra vertas paminklo, kurį jam gali pastatyti kruopštus istorikas su aštria plunksna. Jo veiklos aprašymas, išverstas į tarptautinę virtusią anglų kalbą ir plačiai paskleistas knygos forma, būtų apie lietuvių tautai padarytą didžiulę skriaudą. Ji parodytų lenkų RKB hierarchijos moralinį išsigimimą, naudojant Bažnyčią ir religiją tautiniams ir politiniams tikslams. Vysk. Jalbž. biografija dar ilgai primintų Vatikano valdytojams, kad ir šventiausi dalykai gali būti paversti bjauria prievarta bei melu, ir taip pat būti atsargiesiems, pasirenkant dvasinius vadovus.

minaičių apsukt norejo.

Mano išgyvenimai skirtingi. Nuosavybės Lietuvoje neturiu, bet nuo 1991 metų, kaip vizituojantis profesorius, du kart per metus lankausi Vytauto Didžiojo universitete, Kaune. Ten dirbu su magistrantais bei doktorantais ir vedu mokytojų seminarus tiek Kaune, tiek Raseiniuose, Tauragnuose. Pedagogikos universitete, Vilniuje. Dažnai gyvenu V.D.U. svečių bendrabutyje Kauno senamies-tyje. Lietuvoje kasmet praleidžiu 7-12 savaitių.

Nepastebėjau, kad mane ar mano žmoną kas būtų sekęs ar terorizavęs (šiuo atžvilgiu Baltrušio patyrimai mus la-bai domina). Žmonės, su ku-riais suėjau, tiek studentai, tiek mokytojai, tiek bendra-darbiai, tiek giminės ar šiaip pažįstami buvo malonūs, vai-singi, paslaugūs. Nejutau, kad kas mus būtų bandęs išnaudoti. Mano žmonos ma-nymu, turėtume saugotis, kad mes jų neišnaudotume, iš jų paslaugų prašydami. Ir ne-sielgtume kaip „ugly Ameri-can“, būdami išdidūs, bepa-sirodą, pasidavę savo turtin-gumo iliuzijai (dolerių turint, Lietuvoje šiai iliuzijai lengva pasiduoti).

Žinau bent keliolika pažįs-tamų, kurie turi nusipirkę bu-tus Lietuvoje. Jie ten savo gy-venimu patenkinti. Kai kurie turi butus ir Lietuvoje, ir Amerikoje (ypač Floridoje) ir skraido tarp abiejų. Tačiau, žinau vieną atvejį, kada pora,

kelis metus Lietuvoje pagyve-nusi, persikėlė į Kaliforniją. Atrodo, žmonės turi įvairių patyrimų Lietuvoje. Ne-turėdamas ten nuosavybės ir verslo reikalų, nežinau, kokie mano patyrimai būtų, jei būčiau savininkas. Mano pažįstami, kurie pirkę ir pert-varkę butus, turėjo visokių patyrimų — ir gerų, ir blogų. Jei su žmona pirtume Lietu-voje nuosavybę, tai turbūt Vil-niujė ar Kaune, kur vyksta turtingas kultūrinis gyveni-mas. Be to, mums svarbi gera medicininė paslauga, kuri prie-inama didžiuliuose mies-tuose.

Vytautas J. Černius
Wyncote, PA/V.D.U.
Kaunas

•Nemunaitis. Balandžio 24 d. Nemunaitis kultūros namų salėje vyko literatūrinė vaka-ronė, kurioje parapijos klebo-nas Valerijus Rudzinskis pri-statė savo knygelę vaikams „Žiemą nykštukams nešalta“. Į vakaronę susirinko būrelis literatūros mylėtojų iš Laz-dijų, Alytaus, Punios, Rudami-nos ir Nemunaitis. Savo kūry-bą skaitė I. Jaruševičienė, G. Čyžienė ir J. Gruodienė. Visi literatūros vakaro dalyviai pasidžiaugė gavę dovanų po knygą su įrašytais nuošir-džiais kunigo V.Rudzinskio linkejimais. Gegužės 3 d. po šv. Mišių kultūros namuose vyko Motinos dienos skirtas renginys.

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?



14911 127th STREET
LEWISTON, IL 60439
Tel.: 708-257-1616
Fax.: 708-257-1647

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrupos: atm. in.=atminimo įrašas, pavardė po dvitaš-kiu=aukotojas, im.=įmokejo, asm.=asmuo, suma po pavardės=įrašas iš viso.

1998 m. kovo mėn.
5 x \$10 Čampė Adolfas (miręs) ir Kazimiera, \$110; Igaunis Antanas atm. in.: Antanas R. Igaunis, \$110; Petravičius Vygandas ir Olga, \$160; Puodžiukaitis (miręs) ir Julija, \$110; Šaulys prel. Kazimieras atm. in.: Dalia Šaulys, \$3,116.
2 x \$20 Augaitis Simas, \$20; Brazaitė Rūta, \$20.
5 x \$25 Dailidė Bronius atm. in.: Joana Dailidė, \$2,300; Liuberskis Mykolas atm. in.: Filomena Liuberskis, \$175; Melrose Parko ir apylinkės Amerikos Lietuvių klubas, \$325; Paliulis Antanas ir Albina, \$25; Valeska Edward ir Marcella, \$250.
1 x \$30 Paliulis Kazimieras ir Albina, \$30.
5 x \$50 Banevičius Mykolas ir Danguolė, \$250; Chainas Viktoras, \$1,450; Idzelis Henrikas atm. in.: Salomėja Idzelis, \$600; Valeska Edward, \$175; Variakojis Petras ir Daina, \$400.
17 x \$100 Buivys Gintaras ir Danguolė atm. in.: Justas Buivys, \$100; Čyvas kun. Matas, \$2,300; Draugelis Arūnas ir Irena, \$1,600; Marijonas Viktoras atm. in.: Algis Rugienius, \$200; Kaunas dr. Romas ir Gražina, \$1,000; Krivickaitė Daina, \$100; Laniauskienė Stasė atm. in.: Laniauskas Ancius ir Birutė, \$625; Lapinskas Vytautas ir Alice (mirus), \$1,300; Lembergas Pranas atm. in.: Lembergas Monika,

draugas, antradienis, 1998 m. birželio 16 d.

5

A.†A. VYTAUTUI GIRDVAINIUI

iškeliavus į Amžinąją Tėvynę, šioje skausmo ir liūdesio valandoje giliai užjaučiame žmoną VITELĘ, brolių KESTUTĮ ir visus artimuosius.

Gailutė ir Tadas Palioniai

A.†A. REGINAI DALIAI MAURUKIENEI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą vyrui dr. JONUI MAURUKUI, sūnui dr. RIMUI MAURUKUI, dukroms, jų šeimoms ir artimiesiems.

Juozas ir Irena Rasiai
Tomas ir Brigita Rasiai
Vitas Rasys

A.†A. JADVYGAI MOCKŪNIENEI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą sūnui LIŪTUI ir FRANCOISE MOCKŪNAMS.

Adomas ir Evelina Mickevičiai
Edvardas ir Aušra Kaminskai

\$2,600; Lembergas Vitalis ir Danutė, \$1,110; Liaukus Sigitas ir Milda, \$500; Lopatauskas Vladas ir Vince, \$600; Reikenis Richardas ir Živilė, \$500; Sealey prof. Raphael, \$2,200; Starkus Jurgis, M.D. ir Petronėlė, \$1,100; Vaitkus Juozas atm. in.: Ramas Juzė, \$100; Vasyas Dalius, \$450.
2 x \$155 Jonikaitis Petras atm. in.: Jonikaitis Alice, \$155; Klossas Walter, \$750.
4 x \$200 Almenas Kazys, Ph.D. ir Marija, \$500; Baltutis Vytautas atm. in.: Baltutis Ona, \$2,800; Guobužis Jonas (miręs) ir Marija, \$300; Simutis Vladas atm. in.: Simutis Ona, \$120 ir 5 kt. asm.
1 x 900 Pautienis dr. Algirdas Kazimieras atm. in.: Pautie-nienė Stasė, \$1,000.
1 x 1,000 „X“, \$12,500.
Iš viso: \$5,205.

1998 m. balandžio mėn.
1 x \$20 Ugianskis Juozas ir Ann, \$430.
8 x \$50 Galdikas Valentinas atm. in.: Galdikas Sofija, \$600; Genys Bronius ir Emilija atm. in.: Genys Jonas, \$200; Jeneckis Juozas (miręs) ir Elena, \$180; Krikštopaitis Bruno ir Marija, \$300; Laniauskas Rimantas, \$350; Lietuvių Padėkos paminklo fondas: im. J.Baciūskas, \$9,540; Markelis Adolfas (miręs) ir Aldona, \$1,150; Misiūnas Rimantas ir Birutė, \$150.
15 x \$100 Černius Rimas, \$2,000; Čiurlys Kazimieras, \$400; Čizikas Balys atm. in.: Čizikaitė Bronė, \$4,550; Cukuras Antanas (miręs) ir Janina, \$1,050; Bik-nevičius Liudas (miręs) ir Kazė, \$500; JAV LB Daytona Beach apylinkė, \$200; Kwedar Edward, \$700; Long Beach Lietuvių klubas, \$500; Narutis Pilypas ir Elvyra, \$300; Palionis Vitas Bernardas atm. in.: Palionis Veronica, \$800; Simkus Aleksandras (miręs) ir Bronė, \$1,500; Šmulskytis Vincas atm. in.: Surdokai, \$500; Snarskis Bronius atm. in.: Snarskis Regina, \$400; Špakevičius Julijonas ir Bronislava atm. in.: Špakevičius Julius, \$400; Zigaitis Augustinas atm. in.: Zigaitis-Gelazius Marija, \$847.
1 x \$150 Mikuckis Algis ir Vida, \$400.
1 x \$165 Genys pulk. Petras ir Vilhelmina atm. in.: Poškus Nijolė, \$1,000.
1 x 195 Matekūnas Juozas atm. in.: Rugienius Vitas ir Jūrina \$50, V.Rauckis \$25 ir kt. 7 asm.
7 x \$200 Adamonis Pranė atm. in.: Sulskis Donna, \$1,000; Tijonėlis Augustinas ir Vida, \$200; Urbutis Algimantas ir Dalia, \$750; Vidugiris Vytautas ir Elena, \$2,000; Vilkas Algimantas atm. in.: Vilkas Eugenijus, \$320; Vilkas Eugenijus ir Irena, \$420; Vilkas Kazimieras atm. in.: Vilkas Eugenijus, \$300.
1 x \$233 Vardys Vytautas atm. in.: Vardys Nijolė, \$533.
2 x \$250 Kisieliūs dr. Tomas atm. in.: Vygantas dr. Mindaugas ir Austė, \$8,225; Sulskis Benius atm. in.: Sulskis Donna, \$1,000.
2 x \$300 Chalmeta ir Kaufmann Lucina, \$600; Gauronskas Petras ir Marija (mirusi), \$4,300.
1 x \$500 Zilinskas Anthony, \$2,250.
1 x \$39,167.12 Ambasadoriaus Stasio Lozoraitio fondas: Presi-dential Campaign Committee — Valdas Adamkus, Rūta Staniulis, Stasys Baras, \$39,167.12

Iš viso: \$44,830.12

Lietuvių fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 1998.4.30 — \$3,951,153. Palikimais gauta — \$4,340,987. Gautomis palokanomomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą, jaunimą \$5,094,466.

Padarykite testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių fondui: LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

Visi remkite Lietuvių fondą, nes Lietuvių fondas remia lietuvių.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Vida Šilienė, „Drauge“ dirbusi apie 23 metus, praėjusį penktadienį išėjo į pensiją. Paskutiniu laiku ji dirbo redakcijoje kaip korektorė, tvarkė nuotraukų archyvą ir, reikalui iškilus, pavadavo rinkėjas. Vidos palikta tuštuma „Drauge“ dar ilgai bus jaučiama.

Lietuvių rašytojų draugijos naujoji valdyba, išrinkta Čikagoje, gegužės 30 d. susirinkimo pirmajam posėdžiui ir pasiskirstė pareigoms: Stasė Petersonienė — pirmininkė; Daiva Karužaitė — sekretorė; Stasys Dziugas — išdėstas ir archivaras; Audra Kubiliūtė-Daulienė — ryšininkė su angliškai rašančiais lietuviais rašytojais; Nijolė Jankutė-Užubalienė — įvairiems informacijos reikalams; dr. Alfonsas Šešplaukis — narys. Posėdyje buvo svarstoma 1997 m. literatūros premijai skirti komisijos sudarymas, LRD narių išleistų knygų sutiktuvių klausimai, draugijos archyvo vedimas ir kiti einamieji reikalai. Valdybos adresas: Stasė Petersonienė, 2534 West 40th Street, Chicago, IL 60632, tel. 773-847-1693.

Tėvo diena švėskime visi kartu birželio 21 d., 12 val., Pasaulio lietuvių centre. Pagerbime tėvus ir senelius — jiems net daina tai dienai sukurta — bus pietūs, trumpa programa, skanumynai. Vietas ar status užsakyti pas Aldoną tel. 708-448-7436 arba Vilę 630-985-7216.

Marquette Parko Lietuvių namų savininkų organizacijos narių susirinkimas šaukiamas birželio 19 d., penktadienį, 6:30 val. vak., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, 6820 S. Washenaw. Susirinkime sutiko dalyvauti šių sričių pareigūnai: policijos viršininkas, apylinkės apsaugos viršininkas, nuosavybės įkainavimo (Property Tax) žinovas. Kas neužpildė reikalingų formų praėjusį kartą, galės tai padaryti, nes užpildymas pratęstas iki liepos 15 d. Taigi, visi pasirašysite su skundais ir pateikdavimais. Nariai ir svečiai kviečiami gausiai dalyvauti. Tai bus paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas. Po susirinkimo — kuklios vaišės.

BALFo narių susirinkimas šaukiamas birželio 28 d., sekmadienį, 11:30 val. r., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, 6820 S. Washenaw Ave, Chicago, IL. Dalyvaus Centro valdybos pirmininkė Maria Rudienė. Visi laukiami ir kviečiami dalyvauti, nes daug dar šelptinų žmonių yra, daug dar vargo neišvartyta iš mūsų tautiečių.

IS ARTI IR TOLI

GEGUŽINĖ IR METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

LB Waukegan/ Lake County apylinkės gegužinė ir metinis narių susirinkimas sekmadienį, birželio 21 d., vyks Shelter C. Old School Forest Preserve, Libertyville, Illinois. Parkas yra 2-1/2 mylios į šiaurę nuo Rt. 60 ant St. Mary's kelio. Pradžia 2 val. p.p. kviečiami visi atvykti, susipažinti ir gražioje gamtoje pabendrauti su vietiniais lietuviais. Visi laukiami.

Pedagoginio lit. instituto Čikagoje direktorė, rašytoja Stasė Petersonienė pradėjo dirbti „Drauge“ redakcijoje kaip korektorė. Su džiaugsmu įsijungiamė ją į mūsų dienraščio paruošėjų tarpą.

Dr. Antano Lipskio naujosios poezijos knygos „Rausvo dagio žiedas“ sutiktuvių ir meno parodos atidarymas bus rugsėjo 19 d. Lietuvių dailės muziejuje, Lemonte. Rengia LB Kultūros taryba, kuriai pirmininkauja Marija Remienė.

Jonas Paliulis, Waterbury, CT, su laikraščio prenumeratoriams atsiuntė 105 dol. auką. Esame nuoširdžiai dėkingi.

Kun. Rimui Gudeliui, kuris šiuo metu, atsiųstas iš Lietuvos, darbuojasi Čikagoje, Švč. M. Marijos Gimimo parapijos lietuvių ir kitų parapijiečių sielovoja, ruošiamas susipažinimas sutiktuvių š.m. rugpjūčio 30 d., sekmadienį. Daugiau informaciją bus pateikta vėliau.

JAS Centro valdyba praneša, kad visi vaikai, kurie stovyklauja jaunųjų ateitininkų stovykloje, vyksiančioje Dainavoje liepos 7-18 d., privalo užpildyti sveikatos anketą. Kaip jau buvo minėta, užsiregistruoti reikia iki birželio 10 d. Jeigu norite gauti daugiau informaciją, skambinkite tel. 708-349-7426.

PAMINĖTOS DR. PREL. J. PRUNSKIO METINĖS

Gegužės 10 d. Kauno jėzuitų gimnazijoje paminėtos garsaus žurnalisto, rašytojo, visuomenininko dr. prel. J. Prunskio 65-osios kunigystės ir 90-osios gimimo metinės. Iškilmės prasidėjo Kauno P. Ksavero jėzuitų bažnyčioje, kur šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius kun. g. Vitkus. Po šv. Mišių, dalyvaujant kun. G. Vitkui SJ, kun. L. Zarembai, SJ, kun. L. Jagminui, SJ, Kauno jėzuitų gimnazijos moksleiviams ir pedagogams, miesto visuomenei ir svečiams iš Vilniaus, buvo prisimintas garbaus jubilato altruistiškas gyvenimas, paukūtos Dievui ir Lietuvai.

Dr. A. Vasiliauskiene, kalbėdama apie šią iškilią asmenybę, pažymėjo, kad pirmoje pastoracinio darbo vietoje Kupiškėje prelatas kaip dvasininkas traukė jaunimą. Pasak prelegentės, Kupiškėje J. Prunskis pradėjo žurnalistinį darbą, galiausiai atvedusį jį prie redaktoriaus stalo. Jo redaguojamas laikraštis „XX amžius“ tapo vienu populiariausių leidinių to meto Lietuvoje. Sovietinės okupacijos metais prelatui skaudančia širdimi teko pasitraukti iš Lietuvos. Tačiau ir gyvendamas svetur, jis tęsė žurnalistinį darbą, studijavo Vašingtono katalikiškame universitete, parašęs ir apgynęs disertaciją anglų k. „Lyginamoji studija tarp Lietuvos konkordato ir valstybės įstatymų“, įgijo bažnytinės teisės daktaro laipsnį, aktyviai dalyvavo išeivijoje atkurtoje Lietuvių katalikų mokslo akademijos veikloje, parašė 42 knygas. Dr. A. Vasiliauskiene ypač akcentavo garbaus jubilato mecenatorišką veiklą. Apie tai byloja ir dr. prel. J. Prunskio išteikti garbės mecenato vardų diplomai, sveikinimai ir padėkos laišakai, kiti prof. J. Račkausko

vadovaujamame Pasaulio lietuvių archyve saugojami dokumentai.

Pasak šiam archyve pusę metų sisteminesius dr. prel. J. Prunskio fondą A. Orentaitės, tai vienas didžiausių šiame archyve esančių fondų, kurio pagrindinę dalį sudaro paties fondo sudarytojo 1993 metais saugoti perduoti dokumentai. Daugiausia tai prelato mecenatorišką veiklą atspindinti medžiaga. Siekdamas išgarsinti Lietuvą mokslo laimėjimais, prelatas premijomis skatino mokslininkus. Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos padėkos raštas ir mokyklų vadovų, taip pat tėvų jėzuitų Čikagoje laišakai liudija apie katalikiškų mokyklų ir švietimo įstaigų rėmimą. Prel. J. Prunskis teberemia ateitininkiją, Skautų sąjungą, Vydūno fondą, Lietuvių fondą, įvairias visuomenines organizacijas, nemažą paramą suteikė besikuriančioms moterų vienuolijoms Lietuvoje ir užsienyje.

Panašus minėjimas jau įvyko Utenoje. Paminėti šios iškilios asmenybės jubiliejinės sukaktis taip pat ketinama Rokiškyje, Zarasuose, Antalieptėje.

BŽ, 1998 m., Nr. 10



Prel. dr. Juozas Prunskis.

PAMINĖTA NEUŽMIRŠTAMOJI TRAGEDIJA

Birželis, kadaise Lietuvoje buvęs gražiausias ir linksmiausias metų laikas, nuo 1941 m. 14 dieną prasidėjusių masinių išeivių ir žudynių, tapo nepalyginamu skaudžios mūsų tautos tragedijos prisiminimu. Tos skaudžios praeities minėjimais gaiviname istorinę atmintį ir ryžtą, kad tai daugiau nepasikartotų. Būtų gražu, kad tokių minėjimų dienomis, vieningai nutarę, atsiribotume nuo kitokių renginių, ypač pramoginių pasiilksminimų, ir visi susikaupume žuvusiųjų pagerbimui, tautos ateities ir jos išlikimo apmąstymui. Per penkis dešimtmečius tauta, siaubta Ryti ir Vakarų okupantų, netektų dešimčių tūkstančių gyvybių ir ištverusi nepakenčiamas Sibiro ir kalėjimų kančias, vėl išsikovojo laisvę tautos neįveikiamo gyvastingumo ir Dievo pagalbos dėka.

Vilties ir gedulo dienos minėjimą surošė ALTO Cicero skyrius drauge su LB apylinkės valdyba birželio 7 d.,

sekmadienį. Minėjimas prasidėjo 11 val. pamaldomis, Šv. Antano parapijos bažnyčioje. Už tremtinius ir žuvusius šv. Mišias aukėjo kun. dr. Kęstutis Trimakas, ir pasakė pamokslą. Kalbėjo apie tiesos dvasią evangelijoje ir pabrėžė, kad tie, kurie Dievą buvo ištrėmę iš savo širdžių, trėmė ir kitus, todėl meldžiamės, kad evangelijos tiesos dvasia sugrįžtų į žmonių širdis, o skaudūs įvykiai daugiau nebepasikartotų. Po turiningų Mišių pamokslu, auką prie altoriaus atnešė Gintarė Januškevičienė ir Stasys Dubauskas. Bažnytinis choras giedojo minėjimui atitinkančias giesmes. Vargonavo muz. Giedrė Nedveckienė, pavadavusi choro vadovą Mariją Prapuolienę. Pamaldos baigėsi giesme „Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį“, kuri visuomet skamba pakiliai ir jaudinančiai. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo Čikagos ir Cicero jūrų šauliai, kuriems vadovavo „Klaipėda“ kuopos vadas Juozas Mikulis. Taip pat bažnyčioje dalyvavo ir paskaitai pakviestas Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas.

Po pamaldų žmonės susirinko į parapijos salę, kurioje buvo paruoštos vaišės. Pasivažiavus, LB apylinkės valdybos vicepirmininkas Mindaugas Baukus visus pakvietė pasirodinti minėjimo akademinei programai. ALTO Cicero skyriaus pirm. ir LB pirm. Raimundas J. Rimkus pradėjo minėjimą. S. Dubauskui vadovaujant minėjimui, šauliai įnešė vėliavas, ir visi sugiedojo Amerikos bei Lietuvos himnus. Kun. dr. K. Trimakas sukalbėjo maldą. Gintarė ir dr. Jurgis Januškevičiai, naujieji ateiviai, nuoširdžiai įsijungė į Cicero lietuviškąją veiklą, uždegė žvakes, pagerbiant žuvusius partizanus ir tremtinius. Šauliams išnešus vėliavas, S. Dubauskas supažindino su minėjimo paskaitininku gen. konsulu Giedriu Apuoku. Paskaitininkas gimes 1957 m. Studijavo Vilniaus universitete matematiką ir toliau studijas tęsė Maskvos M. Lomonosovo universitete, kur gavo aukštojo mokslo diplomą. Nuo 1980 m. dirbo Vilniaus universiteto matematikos fakultete. 1991 m. perejo į Lietuvos Užsienio reikalų ministeriją, 1992 m. buvo paskirtas Lietuvos Ambasados Prahoje patarėju, ir 1995 m. buvo paskirtas Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje Amerikos šalių skyriaus vedėju. Yra vedęs, turi žmoną Editą, dukterį 14 m. ir sūnų 13 m.

Paskaitininkas, kaip Lietuvos valstybės atstovas, glausitai kalbėjo valstybinės reikšmės klausimais. Plačiau apžvelgė Lietuvos ekonominę padėtį. Statistiniai duomenimis pavaizdavo ūkinį krašto kilimą. Optimistiškai kalbėjo apie Lietuvos ateitį. Prelegentui trumpa, bet turininga kalba buvo palydėta gausiais plovimais.



Lietuvių tautos naikinimo minėjime birželio 7 d. Cicero, IL. Iš kairės: dr. P. Kisieliū, gen. konsulas G. Apuokas, Cicero LB apylinkės sekretorė O. Vencloviene.



Mirusiųjų prisiminimo šventės proga, š.m. gegužės 25 d., prie Šv. Kazimiero lietuvių kapinių Steigėjų paminklo vykusio visuomeninio mirusiųjų pagerbimo iškilmų pravedėjai. Iš k. Kapų sklypų savininkų dr. J. valdybos narys Marytė Utz ir v-bos pirmininkė Birutė Matutienė, Lietuvos Vytų choro narys Alfonsas Seniūnas, Šv. Kazimiero liet. kapinių direktorius Jonas Kuzinskas, svečias — archidiecezijos kapinių administratorius Donald Massaro, Bendruomenės pasauliečių komiteto pirm. Algis Regis ir vainiką padėjusį Lietuvos Vytų choro atstovė Daiva Kimytė.

Nuotr. Zigmo Degučio

Po trumputės pertraukos prasidėjo meninė programa. Ją atliko Alfonsas Seniūnas, Gintaras Juknys ir Janutė Pėstininkienė. Muz. A. Seniūnas, su savo akordeono palyda, ir muz. G. Juknys, grodamas vargonėliais, duetu dainavo partizanų ir tremtinių dainas. J. Pėstininkienė dainų protarpįje deklamavo (iš knygos „Suaudytos dainos“) eilėraščius, kurie ne vienam išspaudė gaudžią ašarą. Meninė programa oriai derinosi prie minėjimo temos ir turinio. Pelnęta padėka priklauso programos atlikėjams.

Minėjimą baigė LB pirm. rinkas R. Rimkus, nuoširdžiai padėkodamas kiekvienam, prisidėjusiam prie minėjimo programos įvykdymo. Dėkojo kun. K. Trimakui, gen. konsului G. Apuokui už dalyvavimą ir paskaitą, bažnytiniam chorui, vargonais grojusiai G. Nedveckienei, choro organizatorei Jonei Bobinienėi, šauliams ir jų vadui J. Mikuliui, meninės dalies atlikėjams, vaišių paruošimo šeimininkei Janinai Skamienėi ir jos talkininkams.

Po turiningo ir neilgai trukusio minėjimo, pagiedojus „Lietuva brangi“, žmonės skirstėsi, nepavargę ir dvasiškai sustiprėję. Reikia pasidžiaugti, kad minėjime gausiai dalyvavo ne vien vyresnio amžiaus žmonės, bet nemažai naujųjų ateivių ir jų jaunimo.

Brone Motušienė

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS LEMONTE

Lietuvių tautos masinio naikinimo (genocido) pradžia šiame šimtmečiu laikoma 1941 metų birželio 14 dieną, kai sovietinės valdžios parodymu okupuotoje Lietuvoje tūkstantai nekaltų žmonių buvo iš-

vežti į Sibirą gyvuliniuose vargonuose, ten vykdomai nežmoniškai eksploatacijai ir lėtai mirčiai nuo smurto, bado, šalčio ir ligų. Dar daugiau, didesnių išeivių į Sibirą vyko vėlesnių metų pavasariais, kovobirželio mėnesiais. Jų visų prisiminimą sujungiamieji pirmųjų vežimų datą ir jų aukas minime kiekvienais metais išeivijoje.

Šis baisiųjų trėmimų į Sibirą paminėjimas įvyko Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL bei Pal. Jurgio Matulaičio mišioje š.m. birželio 14 d., 11 val. Mišiomis ir po jų pietumis centro didžiojoje salėje. Minėjimą surošė JAV LB Lemonto apylinkės valdyba.

Šv. Mišios buvo pradėtos muzikos programa, kurią atliko sopranas Liana Kopūstaitė-Pauletti, kanklininkė Daiva Kimytė, fleitistė Rima Polikaitė ir „Dainavos“ ansamblio vyrų okteto nariai: Liudas Landsbergis, Audrius, Darius ir Marius Polikaitiai, Tadas Stropus ir Kastytis Šoliūnas. Minėjime nebebuvo įprasto šaunus misijos choro, pradedusio vasaros atostogas, skambius giesmių, bet jas neblogai pavadavo minėjimui specialiai pakviesti, čia išvardinti dainos ir muzikos atlikėjai.

Prieš Mišias skambėjo solistų atliktos J. Švedo „Erškėtožės“, W.A. Mozarto „Vairacijos“ ir okteto „Aras“, „Partizano mirtis“, „Tremtinio daina“ ir „Lux aeterna“ iš „Requiem“ mišių. Laikė Mišių solistė L. Kopūstaitė pagiedojusi „Kai širdį tau skausmas“, oktetas — „Davei kasdienės duonos“ ir Mišių pabaigai — „In Paradisum“ iš „Requiem“ Mišių. Švelniai nuskambėjo kanklemis palydimos fleitos giesmė J. Bacho „Ave Maria“ ir gale visų sugiedota „Lietuva brangi“.



Meninės programos atlikėjai Šv. Antano parapijos salėje, Cicero, IL, birželio 7 d. Iš kairės: J. Pėstininkienė, A. Seniūnas ir G. Juknys.

Kapelonas kun. Algirdo Paolioko, SJ, pamokslas atstojo šio minėjimo ilgas prakalbas, sakomas salėje pietų metu. Pamokslas alegoriniame palyginime kapelionas kalbėjo apie dangių švenciamas tragiškųjų birželio įvykių 100-sias metines ir ten atkeliavusį dangiškąją šviesą besidžiaugiantį tremtinių su savo baisesiais žemiškais išgyvenimais. To dangiškojo minėjimo ekrane slinko ramūs lietuvių tautos gyvenimo metai ir amžiai. Juos sekė sunkūs, juodi Sibiro miškų, tundros ir sniego taigos plotai, kur tremtinys surado ir paliktą savo vietą žemėje. Ta žemė buvo išvargta tremtinių, kalinių ir partizanų kraujo ir asarų upeliais.

Dangiškajame ekrane pasirodė ir nuo mirties laiku pasitraukusieji į Vakarus. Baisiojo birželio potekstėje „išėjimas“ ir „ištrėmimas“ buvo sinonimai.

— Jeigu gelbėdamas savo gyvybę neišėjai, tai būsi ištrėmtas į Sibirą ar į kitą pasaulį, — anas dienas priminė kapelionas, pats buvęs pašaukimo tremtiniu Kazachstane, ten pasiekęs kunigystę, negalėdamas okupuotoje Lietuvoje patekti į kunigų seminariją.

Minėjimą labai papuošė priemonės altoriaus stovinti skulpt. Ramojaus Mozoliusko skulptūra — Motina, laikanti suklupusio, mirštančio sunaus galvą. Čia, turbūt, buvo ryškus mūsų partizanų prisiminimas, kurie daugumoje žuvo, o sugautų ar išduotų dalis nešė ir tremtinio rezežius.

Minėjimas tęsėsi pietumis centro didžiojoje salėje. Čia JAV LB Lemonto apylinkės pirm. Gediminas Kazėnas visus pasveikino ir pristatė svečią, trėmimų liudininką Vilniaus Jėzuitų gimnazijos kapelioną kun. Algimantą Gudaitį. Jis „trumpai papasakojo, kaip tada tremtiniai tarpusavyje dalinosi paskutine duonos rieke. Salėje kai kas gal pasigėdavo platesnės minėjimo programos. Ji savaip buvo atlikta pamaldų metu.

Br. Juodelis

• Union Pier, MI, skersai kelio nuo ežero išnuomojama vasarvietė. Tel. 773-776-4755 arba 616-468-4347.

ARAS ROOFING